

CENTAR ZA MEĐUNARODNU JAVNU POLITIKU

Sektor za istraživanje javnog mnjenja

REZULTATI ISTRAŽIVANJA „STAVOVI STUDENATA UNIVERZITETA U BEOGRADU O RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI U REPUBLICI SRBIJI“

Autori izveštaja:

Lazar Subotić

Aleksandar Somer

Katarina Steljić

Kristina Nikolić

Marko Todorović

Tamara Perić

Ana Jablanović

Beograd, januar 2019. godine

SADRŽAJ

Apstrakt	3
Metodologija istraživanja	4
Tehničke informacije o strukturi ispitanika	5
Rezultati istraživanja	7
Upoznatost studenata sa pojmom i zastupljenosti rodne (ne)ravnopravnosti u RS.....	7
Položaj žene u srpskom društvu i ostali aspekti rodne (ne)ravnopravnosti.....	11
Status pripadnika LGBT populacije u RS	24
Položaj muškaraca u društvu i postojanje diskriminacije	29
Zaključak	31

APSTRAKT

Načelo rodne ravnopravnosti i nediskriminacije predstavlja jedno od temeljnih načela ljudskih prava. Ipak, rodna neravnopravnost je još uvek prisutna u srpskom društvu, u skoro svim aspektima društvenog života. Još uvek postoji široka tolerancija porodičnog nasilja od strane društva, kao i nedostatak adekvatne reakcije državnih organa. Svakodnevno je vidljiva neproporcionalna zastupljenost žena u mestima na kojima se donose odluke, kako u javnoj, tako i u privatnoj sferi¹. Postoji još uvek snažno prisustvo institucionalnog nepoštovanja jednakosti u ekonomskim i društvenim odnosima, kao i znatno veća stopa nezaposlenosti ženske populacije. Na polju rodne ravnopravnosti, Srbija se nalazi na 40. mestu od 144 registrovane zemlje, ali je srpsko društvo i dalje prilično podeljeno povodom iste. U decembru 2009. godine, donet je Zakon o ravnopravnosti polova koji određuje da su svi dužni da poštuju ravnopravno učešće žena i muškaraca u oblasti javnog i privatnog sektora, u skladu sa opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, kao i zakonima i Ustavom Republike Srbije.

Istraživanjem smo sagledali koliko su studenti informisani o rodnoj ravnopravnosti i načelu nediskriminacije, koje se institucije bave pitanjem rodne ravnopravnosti kao i njihovo mišljenje o funkcionisanju istih. Isto tako, sagledali smo koliko je Republika Srbija napredovala po pitanju rodne ravnopravnosti u procesu evropskih integracija. Istraživanje je bilo fokusirano na to da li se obezbeđuju jednake šanse za razvoj karijere kod žena i muškaraca, kao i na podjednaku zastupljenost na rukovodećim pozicijama, što se često može čuti kao zamerka u izveštajima Evropske komisije. Očigledno je da studenti svoja mišljenja grade na osnovu informacija koje su im dostupne na internetu i u medijima, te smo istraživanjem sagledali da li su i u kojoj meri žene diskriminisane, kao i da li su izgledi da će u Srbiji započeti trend pre naglašavanja uloge žena u javnim politikama prevladati, ako se sagleda rodni sastav važnih državnih institucija. Upoznali smo se sa činjenicom da je polovina studenata koji su učestvovali u istraživanju upućeni u razliku između pola i roda. Zakon definiše pol kao termin koji se odnosi na biološke karakteristike lica, dok rod označava društveno uspostavljene uloge, položaje i statuse žena i muškaraca u javnom i privatnom životu, a iz kojih usled društvenih, kulturnih i istorijskih razlika, proističe diskriminacija zasnovana na biološkoj pripadnosti određenom polu.

¹ <https://www.rodnaravnopravnost.gov.rs/>

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje „Stavovi studenata Univerziteta u Beogradu o rodnoj ravnopravnosti u Republici Srbiji” obuhvatilo je trideset fakulteta Univerziteta u Beogradu, lociranih na teritoriji Grada Beograda. Istraživanje je isključilo samo jedan fakultet u sklopu Univerziteta u Beogradu, tačnije Tehnički fakultet u Boru, zbog fizičke udaljenosti. Istraživanje je rađeno na stratifikovanom uzorku metodološki određenom po fakultetima, od ukupno 1403 ispitanika, sa opštim intervalom pouzdanosti od 2.6 i nivoom pouzdanosti 95%. Ispitanici su odgovarali na anketni upitnik koji se sastojao od 22 pitanja zatvorenog i mešovitog tipa. Istraživanje je rađeno metodom F2F (*face to face*) od strane anketara, koji su ujedno i članovi Centra za međunarodnu javnu politiku.

Uzorak je stratifikovan po fakultetima u sastavu Univerziteta u Beogradu, tačnije po geografskoj lokaciji i mestu gde studenti provode najviše vremena. Interval pouzdanosti je za svaki fakultet određen posebno uzimajući u obzir broj studenata na svakom fakultetu koji bi bio uključen u istraživanju. Interval pouzdanosti se zajedno sa brojem uzoraka na svakom fakultetu računa putem posebnog kalkulatora koji je isključivo namenjen za istraživanja kvantitativnog tipa, koji je karakterističan za istraživanja uglednih firmi iz oblasti marketinga i konsaltinga koji se primenjuju u EU i SAD.

Istraživanje je sprovedeno u periodu od 15. novembra do 28. decembra 2018. godine, dok je obrada podataka rađena u periodu od 3. do 10. januara 2019. godine putem specijalizovanog programa SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*).

Celokupnim projektom istraživanja, od definisanja problema, postavljanja hipoteza i izrade upitnika, do anketiranja ciljne grupe, obrade podataka i izrade izveštaja, koordinisao je Sektor za istraživanje javnog mnjenja, uz saradnju drugih sektora Centra za međunarodnu javnu politiku čiji su članovi učestvovali u ulozi anketara. U samom procesu realizacije istraživanja učestvovalo je 28 članova Centra za međunarodnu javnu politiku, od kojih je njih 5 u okviru Sektora za istraživanje javnog mnjenja vršilo funkciju potkoordinatora istraživanja.

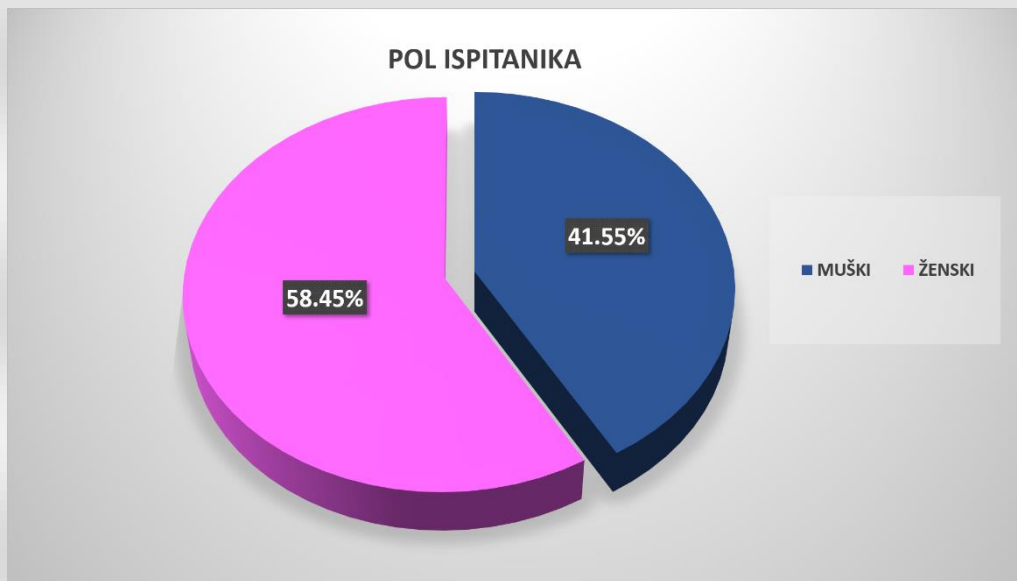
Ciljevi istraživanja su bili:

- Sagledavanje opšte informisanosti studenata o rodnoj ravnopravnosti u Republici Srbiji
- Mišljenje studenata o položaju žena u srpskom društvu
- Stavovi studenata o jednakoj ulozi oba pola i njihovoj jednakoj zastupljenosti na važnim društvenim položajima
- Utvrđivanje stavova o tradicionalnom položaju muškaraca u društvu
- Sagledavanje mišljenja o položaju i pravima LGBT osoba u Republici Srbiji

UZORAK I SOCIO-DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE ISPITANIKA

Istraživanje „Stavovi studenata Univerziteta u Beogradu o rodnoj ravnopravnosti u Republici Srbiji” obuhvatilo je trideset fakulteta Univerziteta u Beogradu, lociranih na teritoriji Grada Beograda. Istraživanje je rađeno na stratifikovanom uzorku metodološki određenom po fakultetima, od ukupno 1403 ispitanika. U istraživanju je od ukupnog broja ispitanika učesvovalo više studentkinja nego studenata, tačnije 58,45%.

Grafikon 1.0

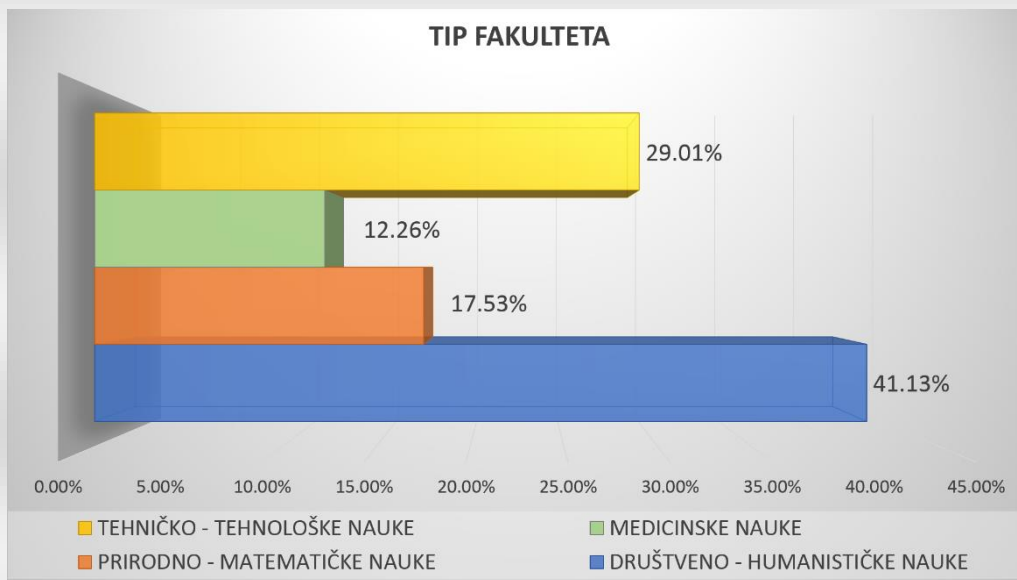
Najveći broj ispitanika dolazi iz Beograda (52,68%) , dok su na drugom mestu Zapadna Srbija sa Šumadijom (23,20%). Na trećem i četvrtom mestu su Istočna i Južna Srbija (11,99%) i Vojvodina (10,28%), dok je na poslednjem mestu Kosovo i Metohija sa najmanjim brojem ispitanika (1,85%).

Grafikon 1.1

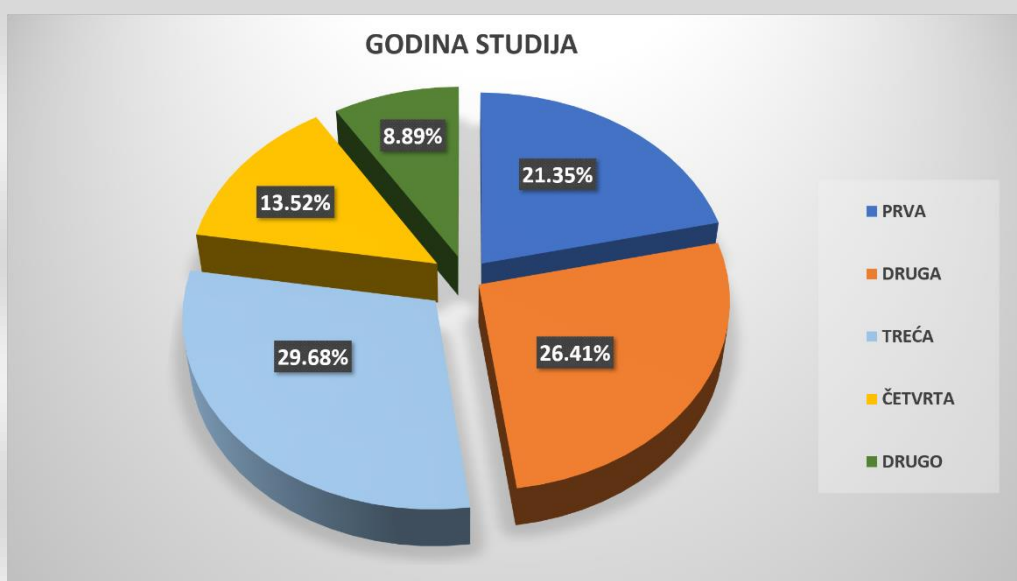

U istraživanju su učestvovali najviše studenti koji pohađaju fakultete društveno-humanističkih nauka, njih (41,13%), dok je broj studenata sa tehničko-tehnoloških fakulteta na drugom mestu (29,01%). Studenti prirodno-matematičkih fakulteta su na trećem mestu (17,53%), dok su na četvrtom mestu studenti medicinskih nauka sa 12,26% ispitanika.

Grafikon 1.2

Najveći broj učesnika u našem istraživanju su već na polovini svojih studija, te tako imamo 29,68% studenata na trećoj godini studija, zatim na drugoj (26,41%), prvoj (21,35%) i četvrtoj (13,52%) godini, dok je najmanje ispitanika završilo osnovne studije, te je na masteru ili na petoj godini osnovnih studija.

Grafikon 1.3

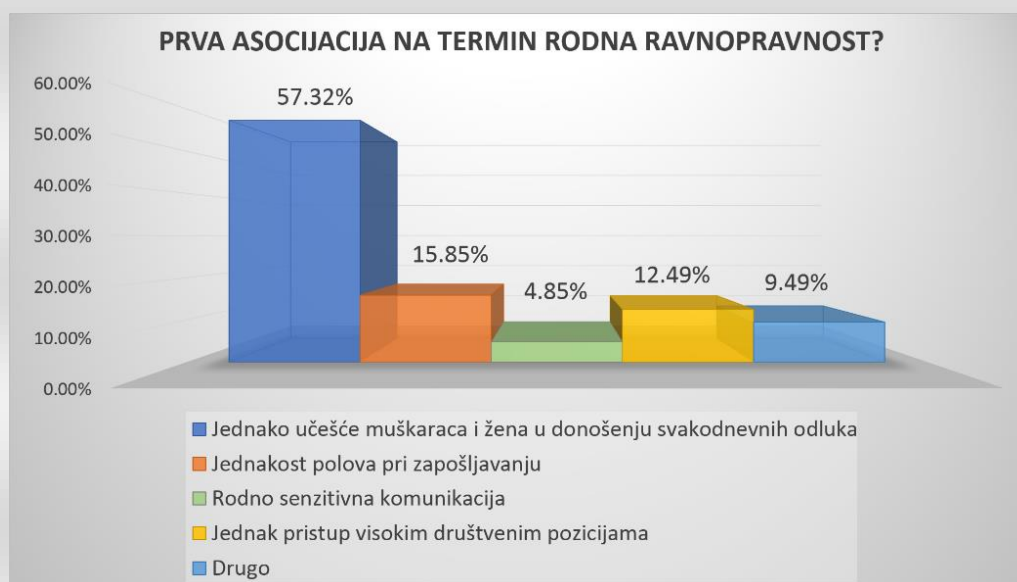

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Upoznatost studenata sa pojmom i zastupljenosti rodne (ne)ravnopravnosti u RS

Koja je Vaša prva asocijacija na termin rodna ravnopravnosti?

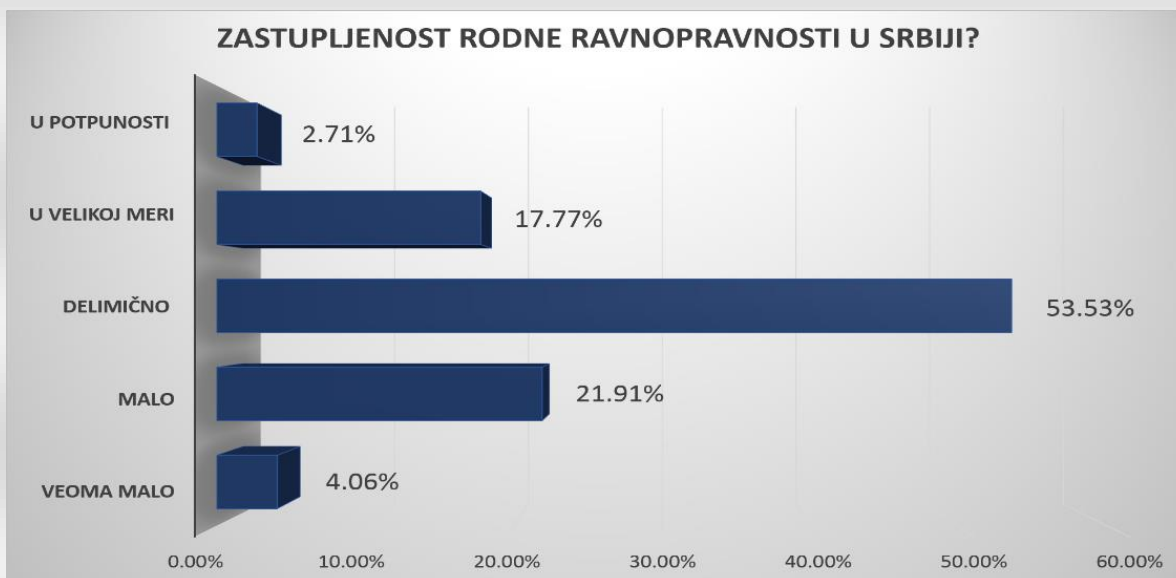
Analiza je pokazala da najveći broj ispitanika, čak više od polovine (57,32%) je odgovorilo da je to „jednako učešće muškaraca i žena u donošenju svakodnevnih odluka“. Znatno manji broj se opredelio za „jednakost polova pri zapošljavanju“ (15,85%) i „jednak pristup visokim društvenim pozicijama“ (12,49%), dok je najmanji procenat anketiranih, termin „rodna ravnopravnost“ asociirao na „rodno senzitivnu komunikaciju“. Ipak, 9,49% ispitanika nije pronašao svoju asocijaciju u našem anketnom upitniku. S obzirom na to da je većina studenata odgovorila da ih termin rodna ravnopravnost asocira na jednako učešće muškaraca i žena u donošenju svakodnevnih odluka, smatramo da je ovaj odgovor očekivan jer daje širu sliku rodne ravnopravnosti iz perspektive prosečnog građanina, iako ostali ponuđeni odgovori pružaju podjednak uvid u pitanje rodne ravnopravnosti.

Grafikon 1.4

U kojoj meri smatrate da je rodna ravnopravnost zastupljena u Srbiji?

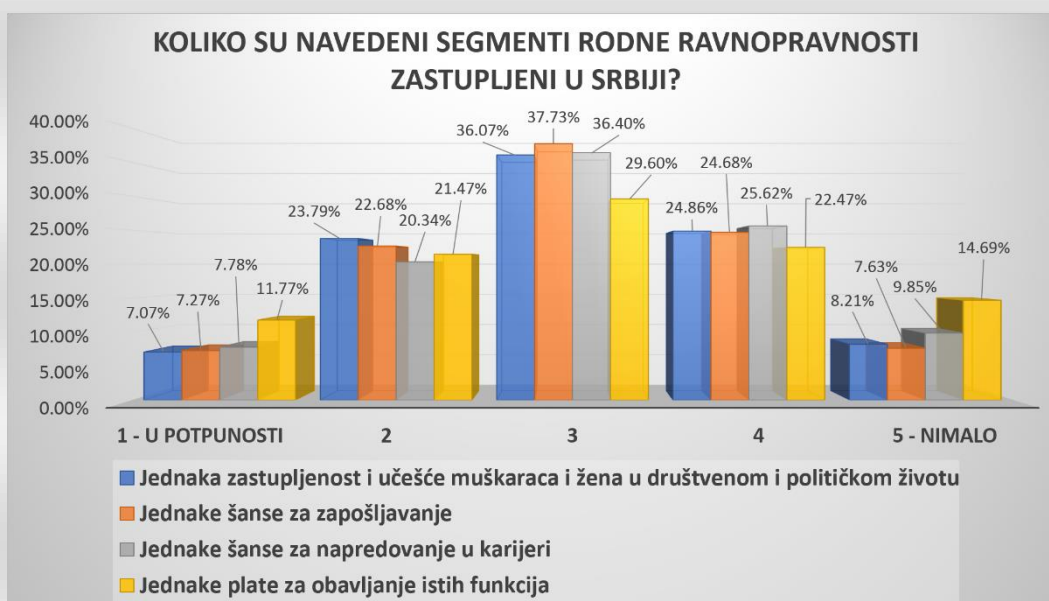
Više od polovine ispitanika nije moglo da odluči da li je manje ili više zastupljena, te se njih 53,53% opredelilo za opciju „delimično“, dok je manji broj bio opredeljen za opciju „malo“ (21,91%), a još manji za opciju „u velikoj meri“ (17,77%). Ipak, najmanji broj studenata išao je u jednu ili drugu krajnost, pa tako 4,06% ispitanika smatra da je rodna ravnopravnost u Srbiji zastupljena „veoma malo“, dok sa druge strane 2,71% kaže da je ona zastupljena „u potpunosti“. Iako najveći broj ljudi nije želeo da se opredeli ni za jednu ni za drugu krajnost, smatramo da je poražavajući podatak da nešto manje od 3% studenata kaže da je rodna ravnopravnost u Republici Srbiji potpuno zastupljena.

Grafikon 1.5

Po Vašem mišljenju, u kojoj meri su navedeni segmenti rodne ravnopravnosti zastupljeni u Srbiji?

Najveći broj njih ponovo nije mogao da se opredeli. Ipak najveći broj studenata smatra da, kada su u pitanju jednake plate za obavljanje istih funkcija, rodna ravnopravnost nije prisutna u tom segmentu (14,69%), dok sa druge strane gotovo identičan broj smatra da je upravo ovde najizraženija rodna ravnopravnost (11,77%). Od studenata koji su se odlučili za zlatnu sredinu najveći broj njih tvrdi da je rodna ravnopravnost delimično zastupljena u vidu jednakih šansi za zapošljavanje (37,73%), jednakih šansi za napredovanje u karijeri (36,40%), jednake zastupljenosti i učešća muškaraca i žena u društvenom i političkom životu (36,07%) i, na kraju, jednakih plata za obavljanje istih funkcija (29,60%).

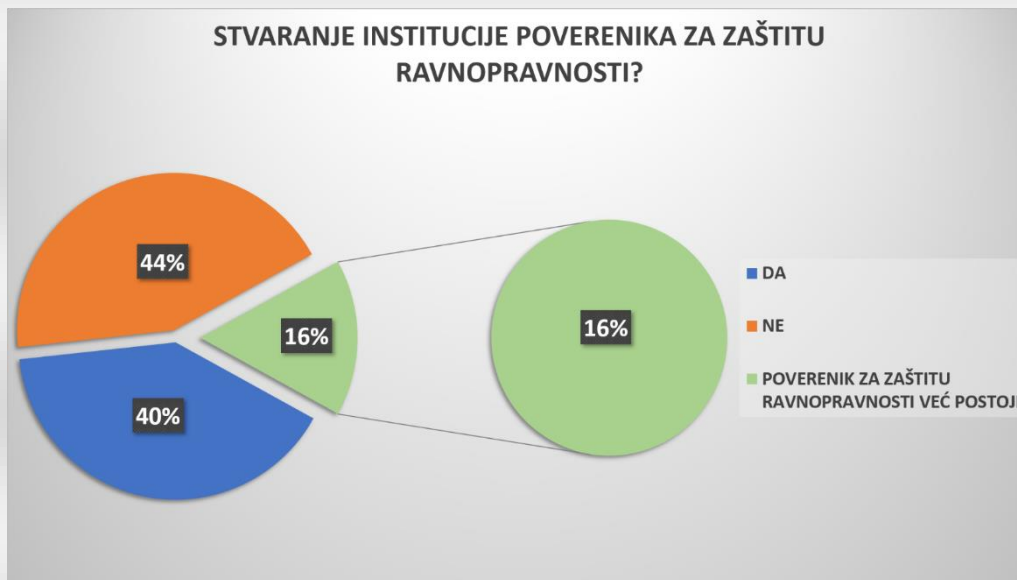

Grafikon 1.6

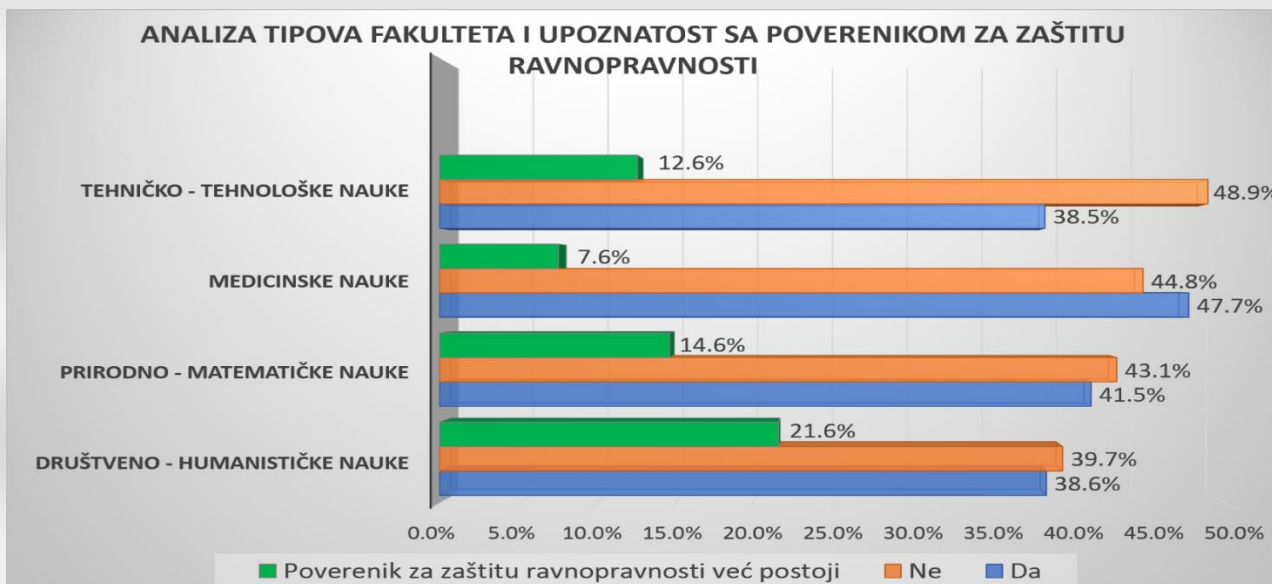
Da li smatrate da bi stvaranje institucije Poverenika za zaštitu ravnopravnosti poboljšalo položaj svih seksualnih grupa u Srbiji?

Svega 16% ispitanika se izjasnilo da zna da ova institucija već postoji u našoj državi. Poražavajući je podatak da manje od petine anketiranih studenata zna kome bi se obratilo u slučaju povrede rodne ravnopravnosti. Ovo se može pripisati neadekvatnoj implementaciji Zakona o rodnoj ravnopravnosti, donetog još 2009. godine, što dovodi do rezultata da se i u preduzetništvu i u javnoj administraciji manipuliše ovim problemom.

Grafikon 1.7

Komparativnom analizom smo utvrdili da najveći broj studenata koji su bili upoznati sa postojanjem ove institucije dolazi sa fakulteta društveno-humanističkog tipa (21,60%), dok najmanji broj pohađa fakultete medicinskih nauka (7,60%). Najveći broj onih koji su smatrali da stvaranje ove institucije uopšte ne bi pomoglo poboljšanju rodne ravnopravnosti u našoj državi dolazi sa fakulteta tehničko-tehnoloških nauka (48,90%), dok je onih ispitanika koji smatraju da bi stvaranje institucije Poverenika za zaštitu ravnopravnosti, ipak, pomoglo rodnoj ravnopravnosti u Srbiji, najviše bilo sa fakulteta medicinskih nauka (47,70%). Potvrdili smo naša očekivanja da će sa poznavanjem insitucije poverenika biti najviše poznati studenti društveno-humanističkih nauka.

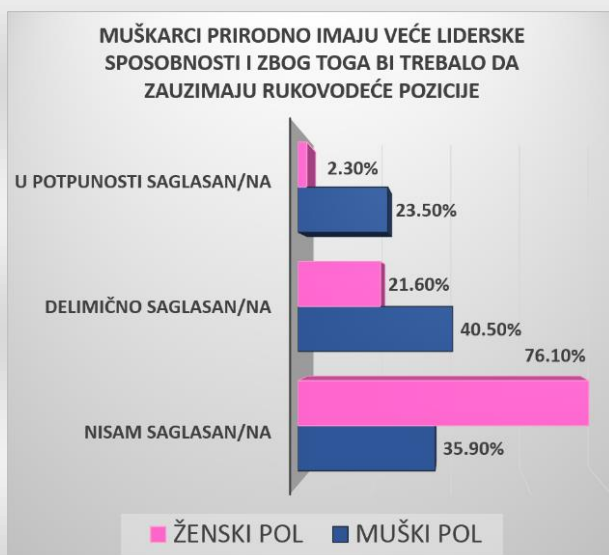

Grafikon 1.8

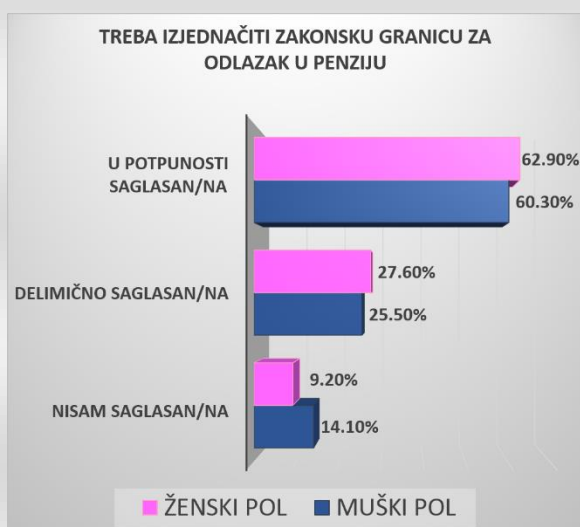
Koji je Vaš stav u vezi sa sledećim pitanjima?

Pred anketiranim studentima našlo se nekoliko tvrdnji na koje su oni, u skladu sa svojim uverenjima, odgovarali zaokružujući jedan od tri ponuđena odgovora: „u potpunosti saglasan/na“, „delimično saglasan/na“ i „nisam saglasan/na“. Prva je glasila da muškarci prirodno imaju veće liderske sposobnosti i da bi, shodno tome, trebalo da zauzimaju rukovodeće pozicije. Rezultati ankete nam ukazuju da postoji velika razlika u odgovorima između pripadnika muškog i ženskog pola. Preciznije, među ispitanicima koji su u potpunosti saglasni nalazi se 23,50% studenata i svega 2,30% studentkinja, kod „delimično saglasnih“ je 40,50% studenata i 21,60% studentkinja, a među onima koji nisu saglasni, nalazi se 76,10% studentkinja i 35,90% studenata.

Grafikon 1.9

Na drugoj strani, većina ispitanika je saglasna sa tvrdnjom da treba izjednačiti zakonsku granicu za odlazak u penziju, a posebno je interesantno da među pristalicama ove tvrdnje prednjače, u blagoj prednosti, studentkinje. Tačnije, opciju „u potpunosti sam saglasan/na“ zaokružilo je 62,90% studentkinja i 60,30% studenata, a među delimično saglasnim našlo se 27,60% studentkinja i 25,50% studenata. Shodno tome, veći je broj studenata koji se protive ovom stavu (14,10%), nasuprot broju studentkinja (9,20%).

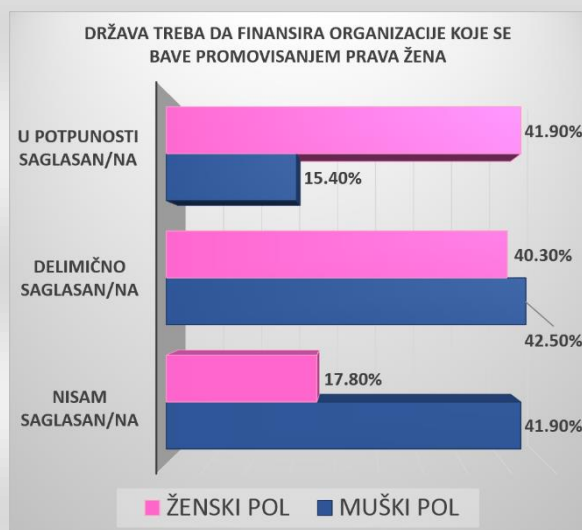

Grafikon 1.10

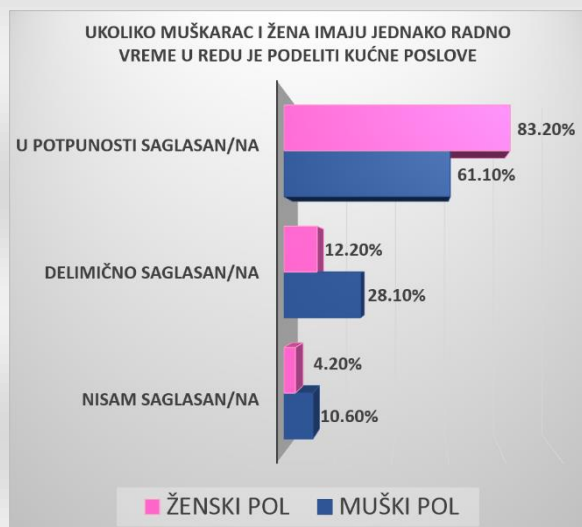
Položaj žene u srpskom društvu i ostali aspekti rodne (ne)ravnopravnosti

Komparativnom analizom pitanja prema polu, a na temu finansiranja organizacija koje se bave promovisanjem prava žena iz državnog budžeta odgovori su izrazito nehomogeni, što je najizraženije među protivnicima ove tvrdnje. Čak 41,90% studenata se izričito protivi ovoj tvrdnji, dok to isto čini 17,80% studentkinja. Među delimično saglasnim je 40,30% studentkinja i 42,50% studenata, dok je među pristalicama 41,90% studentkinja i svega 15,40% studenata. Ovo nas dovodi do zaključka da studenti smatraju da bi država više toga mogla da postigne kroz zakonodavni postupak, nego kroz finansiranje takvih organizacija, imajući u vidu endemsku korupciju u našem sistemu, koju su studenti prepoznali kao jedan od najvećih problema u preduzetništvu u našem prethodnom istraživačkom projektu.

Grafikon 1.11

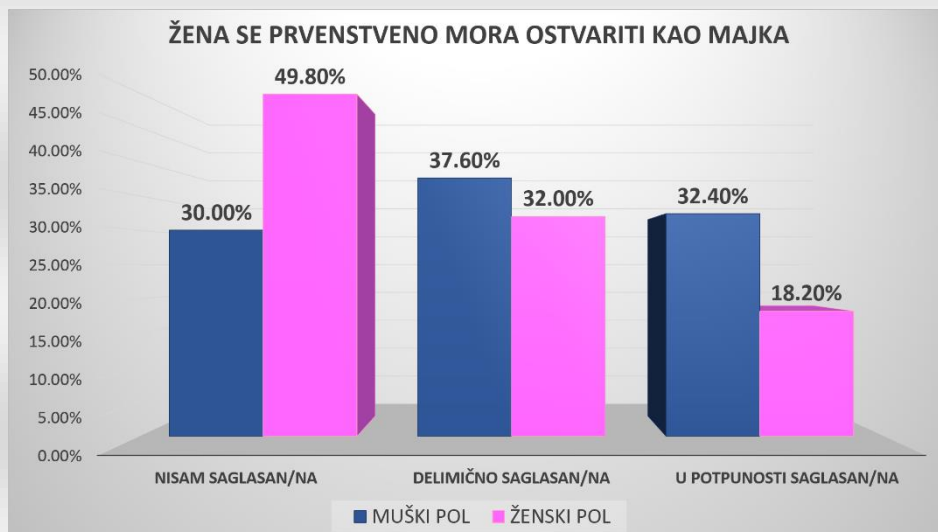
Kada je u pitanju raspodela kućnih poslova, većina ispitanika je saglasna da ih treba podeliti ukoliko supružnici imaju jednako, najčešće osmočasovno radno vreme, iako se uočava veći broj studentkinja koje su u potpunosti saglasne (83,20% naspram 61,10% studenata). U skladu sa tim, nešto je veći broj studenata koji se protive jednakoj raspodeli kućnih poslova (10,60% naspram 4,20% studentkinja), što donekle potvrđuje viđenje tradicionalnog položaja žene u srpskom društvu.

Grafikon 1.12

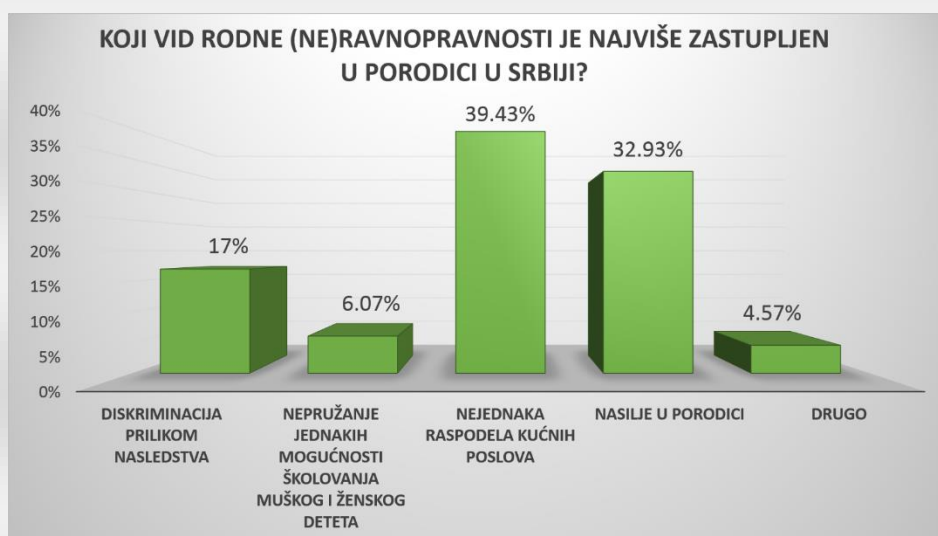
Na pitanje da li je glavni cilj žene da se ostvari u ulozi majke uočavamo značajne razlike u stavovima ženske populacije. Naime, gotovo polovina studentkinja (49,80%) se protivi stavu da se žena prvenstveno mora ostvariti kao majka, a tek 18,20% je u potpunosti saglasno sa ovim stavom. Sa druge strane, kod odgovora studenata ne postoji nikakva polarizacija – 30% nije saglasno, 37,60% je delimično saglasno, a u potpunosti je saglasno 32,40% ispitanika. Na kraju, treba istaći značajnu razliku između 32,40% studenata koji su u potpunosti uvereni da je osnovna uloga žene materinstvo i 18,20% studentkinja koje dele isto mišljenje.

Grafikon 1.13

Po Vašem mišljenju, koji vid rodne (ne)ravnopravnosti u porodici je najviše zastupljen u Srbiji?

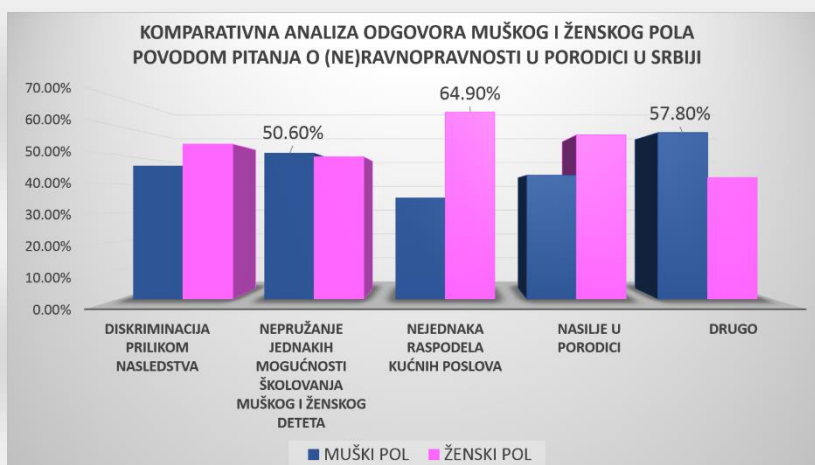
Među ponuđenim odgovorima su bili: diskriminacija prilikom nasleđstva, nepružanje jednakih mogućnosti školovanja muškog i ženskog deteta, nejednaka raspodela kućnih poslova, nasilje u porodici i prostor za slobodni odgovor. Kod ovog pitanja, dominiraju dva odgovora: nejednaka raspodela kućnih poslova sa 39,43% i porodično nasilje sa 32,93%. Na osnovu prethodnog pitanja, gde je većina studenata istakla da bi podela kućnih poslova bila poželjna, možemo pretpostaviti da će u narednim decenijama ovaj vid rodne neravnopravnosti biti u opadanju. Međutim, iako se našlo na drugom mestu, pitanje nasilja u porodici je mnogo veći problem, imajući u vidu sve patnje sa kojima se žrtve suočavaju.

Grafikon 1.14

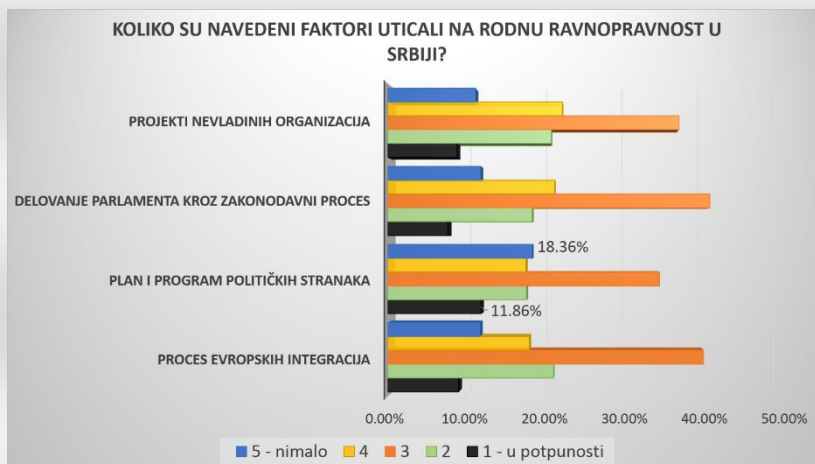
Komparativnom analizom prema polovima na pojedinačne odgovore u istom pitanju dobili smo sledeće rezultate: po pitanju diskriminacije prilikom nasleđstva, odnos je 53,80% naspram 46,20% u korist studentkinja; po pitanju nepružanja jednakih mogućnosti za školovanje muškog i ženskog deteta odnos je 50,60% naspram 49,40% u korist studenata; po pitanju nejednake raspodele kućnih poslova, odnos je 64,90% naspram 35,10% u korist studentkinja; na pitanje nasilje u porodici, dobili smo gotovo ujednačene odgovore, 57% studentkinja i 43% studenata, što znači da su oba pola prilično svesna ovog društvenog problema. Pod odgovorom drugo odnos je 57,80% naspram 42,20% u korist studenata, što signalizira da je mišljenje anketiranih kolega, da postoje i drugi vidovi rodne (ne)ravnopravnosti u porodici, koji se nisu našli kao ponuđeni odgovori u našem anketnom upitniku.

Grafikon 1.15

Po Vašem mišljenju, u kojoj meri su na rodnu ravnopravnost u Srbiji uticali sledeći faktori?

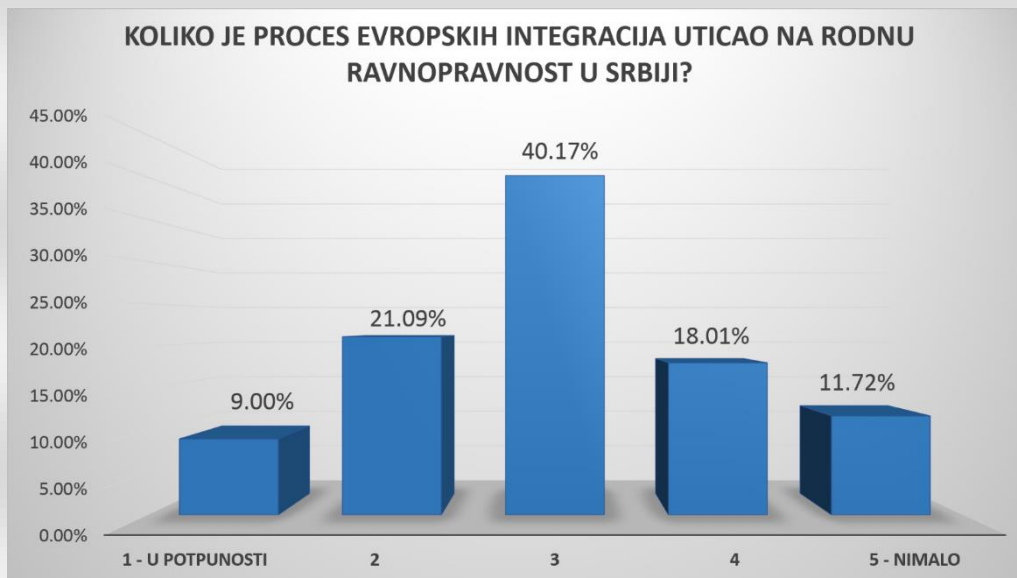
Studentima su u ponudi bili sledeći odgovori: projekti NVO, delovanje parlamenta kroz zakonodavni proces, plan i program političkih partija, proces evropskih integracija. Studenti su ocenama od 1 do 5 ocenili u kojoj su meri navedeni aspekti uticali na pitanje rodne ravnopravnosti. Došli smo do sledećih rezultata: značaj projekata NVO na pitanje rodne ravnopravnosti, 9,01% je ocenilo ocenom 1, 21,09% ocenom 2, 40,17% ocenom 3, 18,01% ocenom 4 i 11,72% ocenom 5; delovanje parlamenta kroz zakonodavni proces po istom pitanju, 11,86% studenata je ocenilo sa 1, 17,64% ocenom 2, 34,57% ocenom 3, 17,57% ocenom 4 i 18,36% ocenom 5; po pitanju plana i programa političkih partija, 7,65% studenata ocenilo je sa 1, 18,37% ocenom 2, 40,96% ocenom 3, 21,23% ocenom 4 i 11,79% ocenom 5. Na posletku, po pitanju uticaja procesa evropskih integracija na poboljšanje pitanja rodne ravnopravnosti, studenti su dali sledeće ocene: 8,79% studenata je ocenilo sa 1, 20,80% je ocenilo sa 2, 37,03% sa ocenom 3, 22,23% ocenom 4 i 11,15% ocenom 5.

Grafikon 1.16

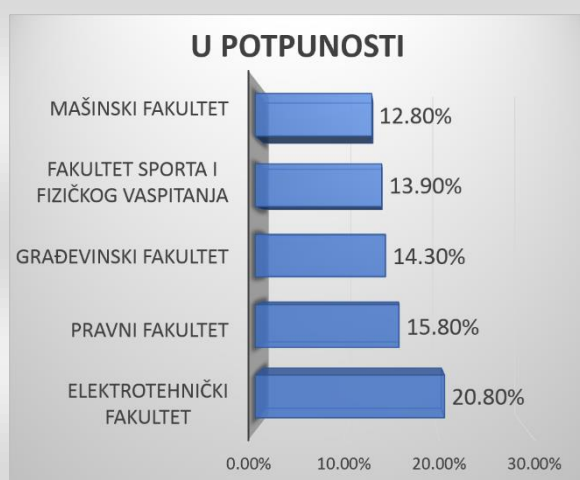

Na pitanje koliko je proces evropskih integracija uticao na rodnu ravnopravnost u Srbiji, većina studenata, čak 40,17% je zaokružilo srednju vrednost, u rasponu od „u potpunosti“ do „nimalo“. Procenat (evro)skeptika je nešto viši – 11,72% studenata Univerziteta u Beogradu smatra da evropske integracije nisu nimalo uticale na povećanje ravnopravnosti među polovima, dok 9% njih smatra da je ovaj proces u potpunosti doprineo poboljšanju u ovoj oblasti.

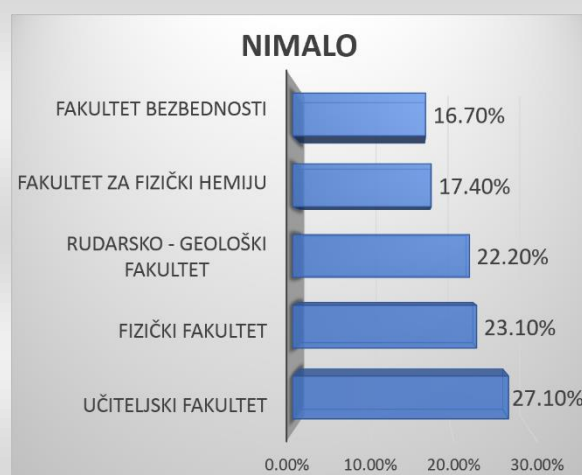

Grafikon 1.17

Komparativnom analizom odgovora koje su studenti različitih fakulteta davali došli smo do iznenađujućeg podatka. Naime, iako je početna pretpostavka bila da će studenti društveno-humanističkih nauka biti upoznatiji sa pozitivnim aspektima procesa evropskih integracija, ispostavilo se da su studenti elektrotehničkog fakultet (pripada grupi tehničko-tehnoloških nauka) najupućeniji. Na drugoj strani, više od četvrtine studenta (27,10%) Učiteljskog fakulteta (grupa društveno-humanističkih nauka) smatra da proces evropskih integracija i politike EU nimalo nisu poboljšale stanje u ovoj oblasti.

Grafikon 1.18

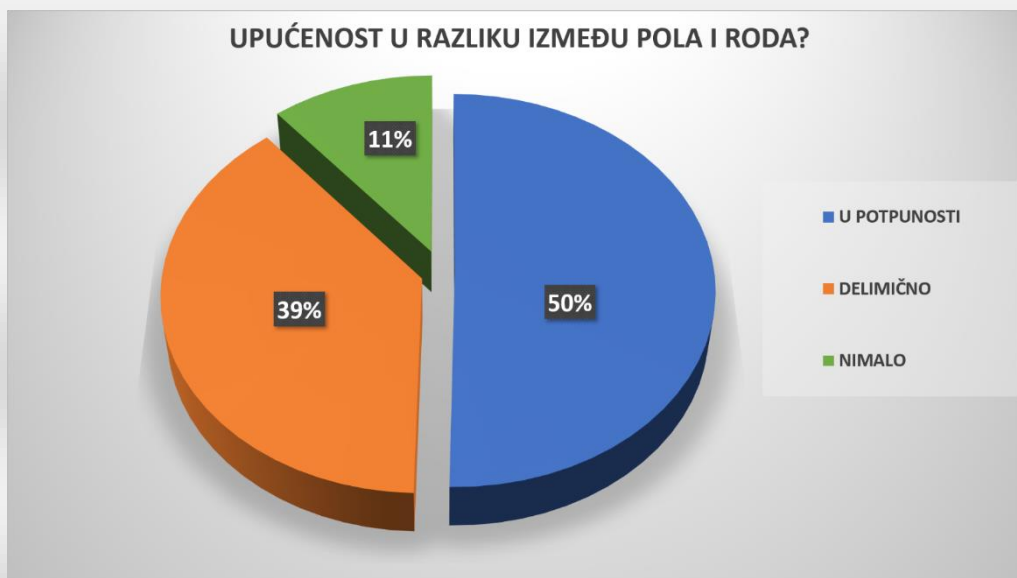

Grafikon 1.19

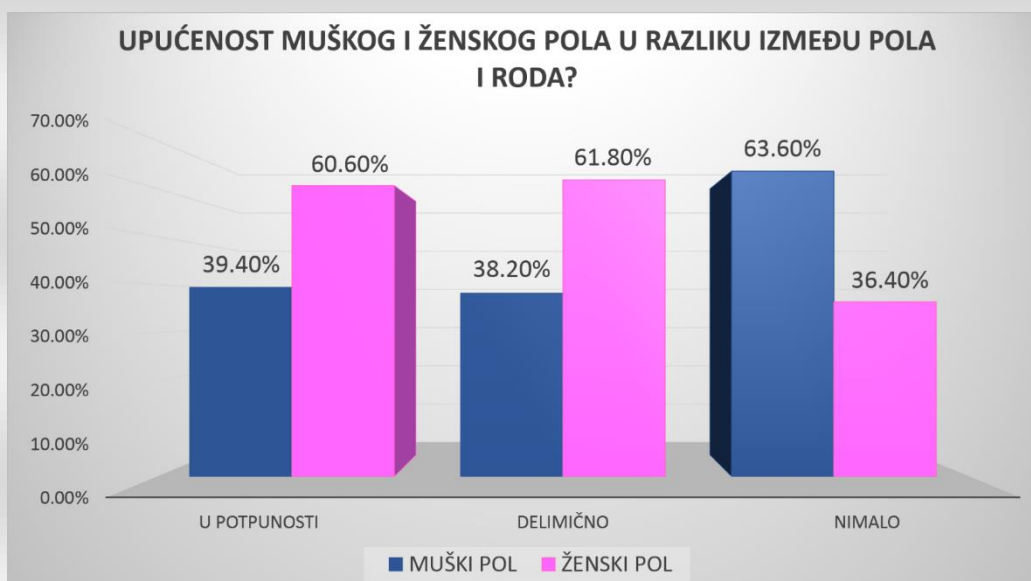
Da li ste upućeni u razliku između pola i roda?

Čak polovina je potvrdno odgovorila, njih 39% je delimično upućeno, dok 11% ne poseduje nikakvo znanje o ovoj temi. Postavimo li pitanje razloga polovičnog poznavanja razlike između pola i roda, možemo ga pripisati nedovoljnom napretku Republike Srbije po pitanju poglavlja 23 u proces evropskih integracija. Ovo poglavlje se tiče ljudskih prava koja su po izveštajima Evropske komisije i dalje na početku njihove implementacije u zakonodavstvo Republike Srbije, pa nedovoljno poznavanje razlike između pola i roda, možemo pripisati neadekvatnom zakonodavstvu.

Grafikon 1.20

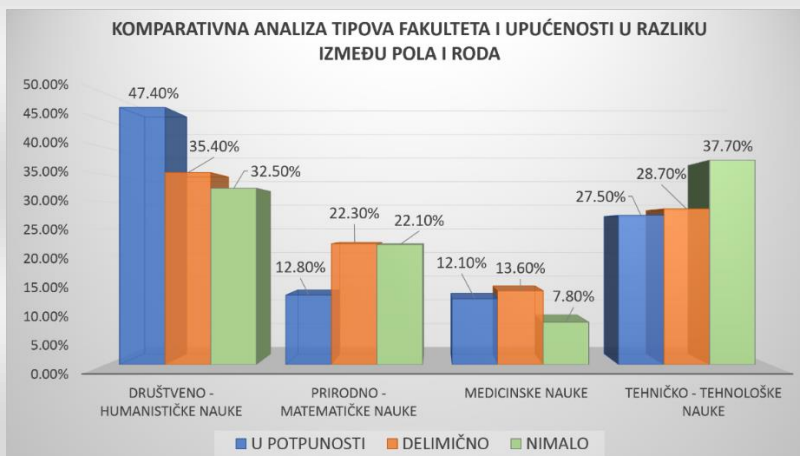
Komparativnom analizom muških i ženskih odgovora na isto pitanje ispostavlja se da su studentkinje značajno obrazovanije u ovoj oblasti. Među ispitanicima koji su naveli da su u potpunosti upućeni u razliku između pola i roda nalazi se čak 60,60% studentkinja, a shodno tome, među ispitanicima koji su naveli da ne poznaju nikakvu razliku između ove dve kategorije, broj neupućenih studentkinja je mnogo manji od broja neupućenih studenata, kojih je čak 63,60%.

Grafikon 1.21

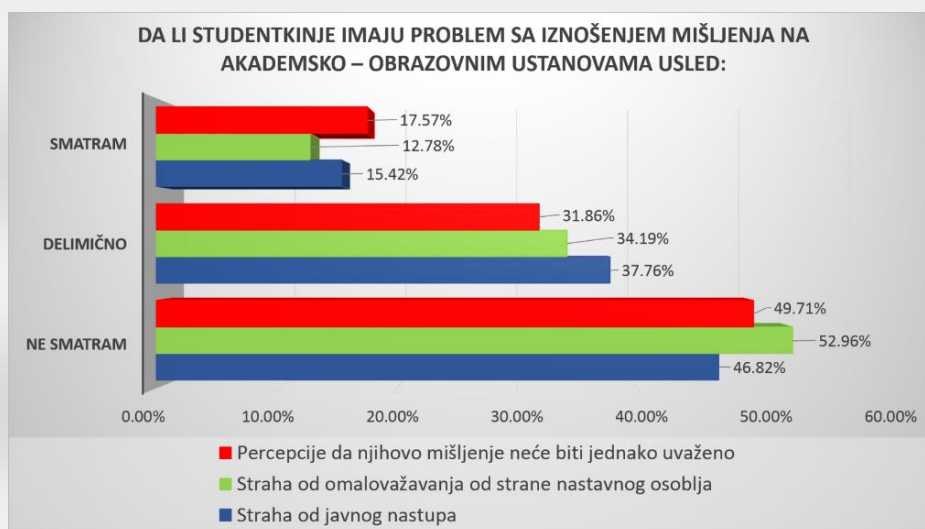
Na posletku, upoređujući odgovore studenata različitih tipova fakulteta (društveno-humanističke nauke, prirodno-matematičke, medicinske i tehničko-tehnološke nauke) na pitanje o razlici između pola i roda, početna pretpostavka da će studenti koji izučavaju društvene nauke imati najviša znanje u ovoj oblasti, ispostavila se tačnom – najviše „u potpunosti upućenih“ pohađa ovaj tip fakulteta. U okviru drugih tipova fakulteta preovlađuju neupućeni studenti, te deluje da su studenti društvenih nauka na zavidnom nivou znanja u ovoj oblasti, međutim zabrinjava činjenica da je i među njima čak jedna trećina u potpunosti neupućenih.

Grafikon 1.22

Da li smatrate da studentkinje imaju problem sa iznošenjem mišljenja na akademsko-obrazovnim ustanovama?

Kako bismo razmotrili položaj pripadnica ženskog pola u akademskoj sferi, ispitanike smo upitali da li studentkinje imaju problem sa iznošenjem mišljenja u akademsko-obrazovnim ustanovama usled straha od javnog nastupa, straha od omalovažavanja od strane nastavnog osoblja i shvatanja da njihovo mišljenje neće biti jednako uvaženo. Rezultati su relativno ohrabrujući jer skoro polovina ispitanika ne smatra da studentkinje imaju takve vrste problema. Naime, dok skoro polovina (49,71%) ispitanika percepciju o nejednakom uvažavanju mišljenja ne vidi kao problem, 17,57% to vidi kao problem, a 31,86% ispitanika kao delimično postojeći problem. Slična je situacija i sa strahom od omalovažavanja i strahom od javnog nastupa. Za strah od omalovažavanja od strane nastavnog osoblja odgovor „ne smatram“ zaokružilo je čak 52,96%, odgovor „delimično“ 34,19%, a odgovor „smatram“ samo 12,78%. Kod straha od javnog nastupa takođe je najzastupljeniji odgovor „ne smatram“ (46,82%), zatim odgovor „delimično“ sa 34,19% i na posletku odgovor „smatram“ sa 17,57% ispitanika.

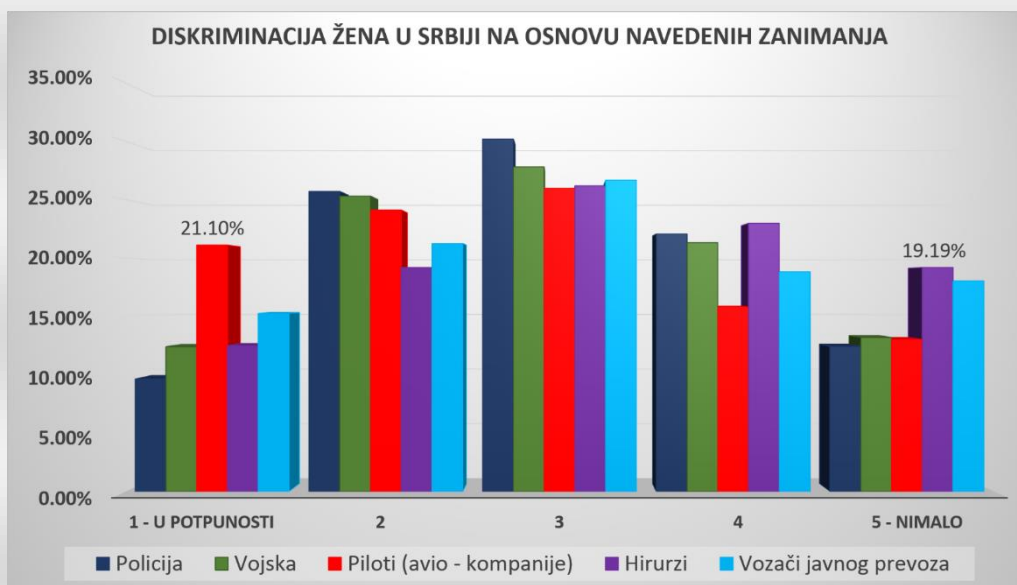

Grafikon 1.23

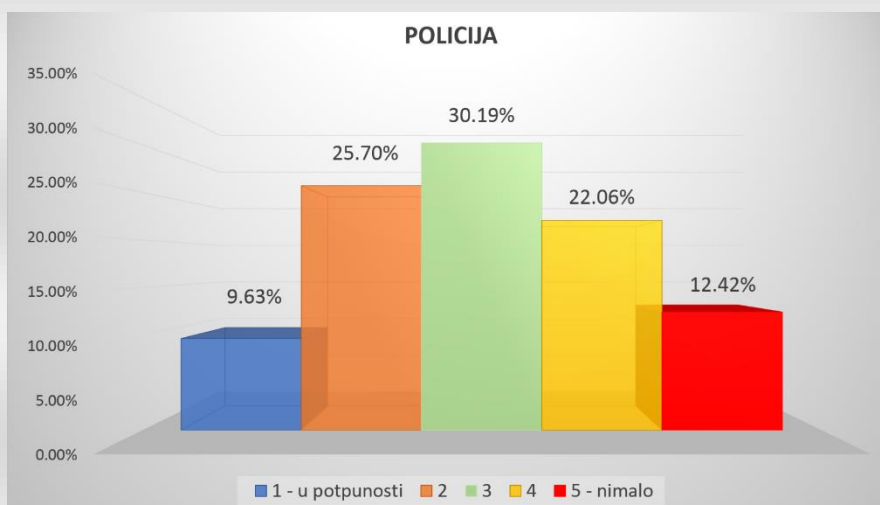
U kojoj meri smatrate da su žene diskriminisane prilikom apliciranja za poslove koji imaju tradicionalno mušku konotaciju?

Ponuđeni odgovori su bili: policija, vojska, piloti (avio kompanije), hirurzi i vozači javnog prevoza. Kao i u prethodnim pitanjima, ocenama od 1 do 5 su klasifikovali delatnosti, te skoro trećina njih smatra da su žene pri apliciranju za posao u policiji, vojsci, javnom prevozu ili hirurgiji diskriminisane, ili u potpunosti ili u velikoj meri, dok pri apliciranju za pilota avio kompanije taj procenat dostiže čak 45,20%. Međutim, najveći deo studenata u pojedinačnom slučaju zauzima središnji deo, te trećina njih smatra da je diskriminacija delimično zastupljena prilikom apliciranja za ove poslove.

Grafikon 1.24

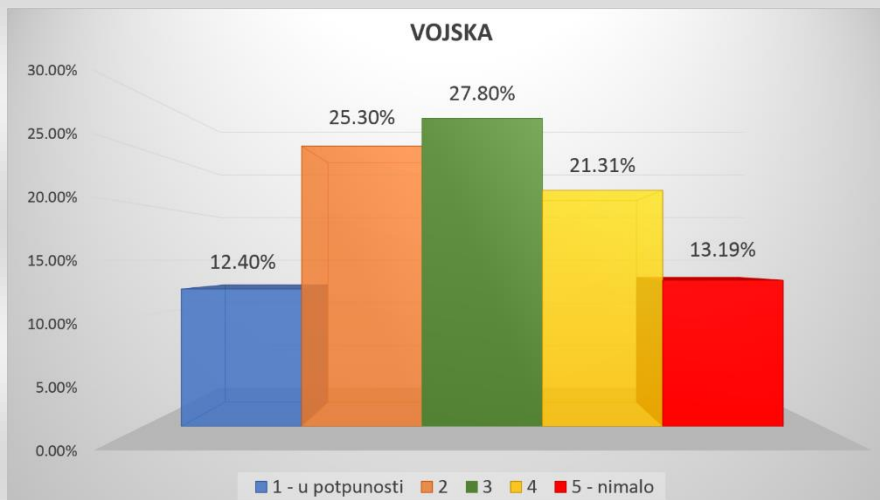
Kada je u pitanju policija, oko desetine ispitanika (9,63%) veruje da je diskriminacija u potpunosti prisutna (ocena 1), a neznatno je veći broj onih sasvim drugačijeg stanovišta (ocena 5) – koji veruju da diskriminacije uopšte nema (12,42%). Sličan je procenat i onih koji su postojanje diskriminacije ocenili ocenama 2 i 4, a najveći je broj ispitanika (30,19%) koji imaju izbalansirano mišljenje o postojanju diskriminacije žena prilikom zapošljavanja u policiji, koji su njeno postojanje ocenili ocenom 3.

Grafikon 1.25

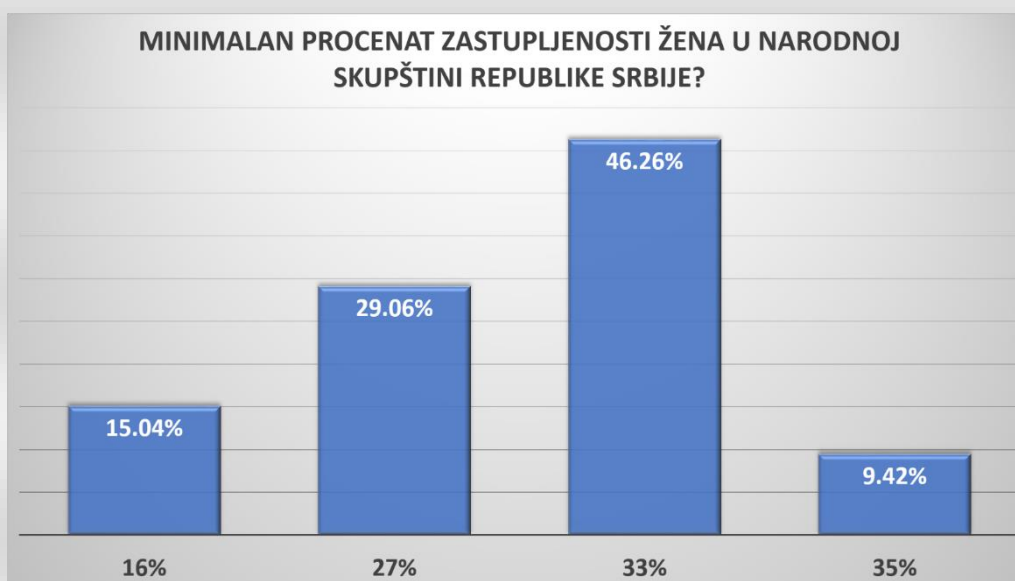
Kada je u pitanju vojska, takođe je najveći broj ispitanika postojanje diskriminacije žena ocenio ocenom 3 (27,80%). Po brojnosti potom slede oni koji su postojanje diskriminacije ocenili ocenom 2, dakle bliže potpunoj diskriminaciji (25,30%), a onda i oni koji je ocenjuju ocenom 4 (21,31%). Neznatno se razlikuje broj ispitanika koji smatraju da je diskriminacija sveprisutna (12,40%) i ispitanika koji smatraju da takva vrsta diskriminacije prema ženama u Vojsci Srbije ne postoji (13,19%).

Grafikon 1.26

Da li znate koliki je zakonom propisan minimalan procenat zastupljenosti žena u Narodnoj skupštini Republike Srbije?

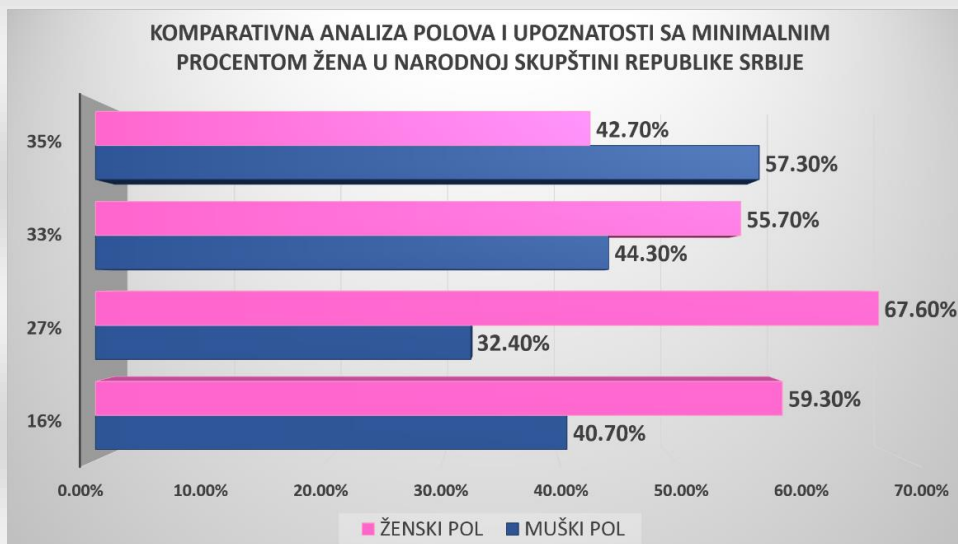
Ponuđeni odgovori su bili 16%, 27%, 33% i 35%. Iako je većina studenata tj. 46,26% procenata dalo tačan odgovor, odnosno pokazalo znanje da je 33% minimalni procenat zastupljenosti žena u Narodnoj skupštini, treba istaći da je natpolovična većina na ovom pitanju pokazala nepoznavanje jednog od važnih pravila našeg političkog sistema, ali ujedno i nepoznavanje značajnog mehanizma za veće uključivanje žena u politiku.

Grafikon 1.27

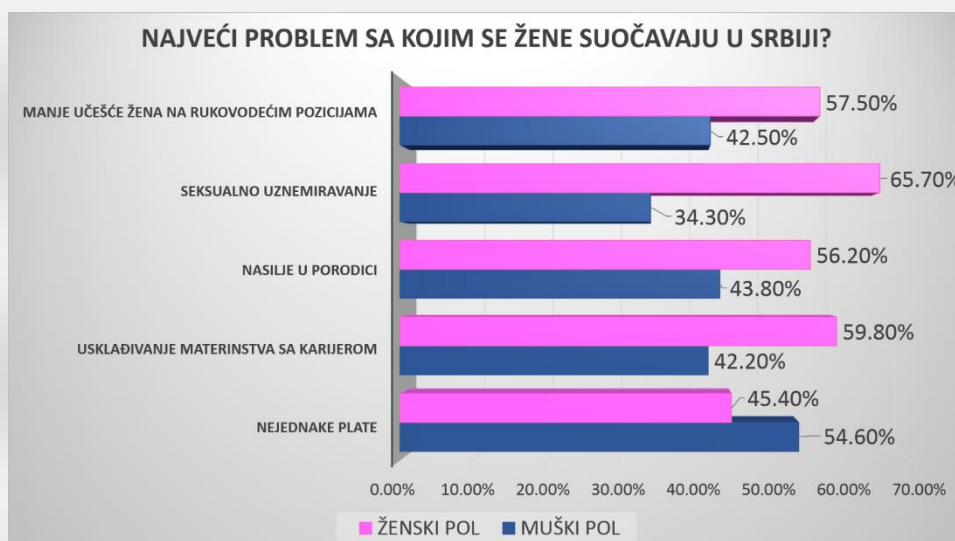
U komparativnoj analizi polova i upoznatosti sa minimalnim procentom žena u Narodnoj skupštini Republike Srbije, pokazalo se da su ispitanici koji su dali tačan odgovor u 55,70% slučajeva studentkinje, a 44,30% studenti. Interesantno je da studenti (57,30%) predstavljaju najveći broj ispitanika koji je verovao da je procenat minimalne zastupljenosti žena veći od stvarnog tj. onih koji su zaokružili odgovor 35%. S druge strane, studentkinje predstavljaju udeo od čak 59,30% među ispitanicima koji su verovali da je minimalan procenat zastupljenosti žena najniži među ponuđenim, tj. samo 16%.

Grafikon 1.28

Po Vašem mišljenju, koji problem sa kojim se žene suočavaju u Srbiji vidite kao najveći?

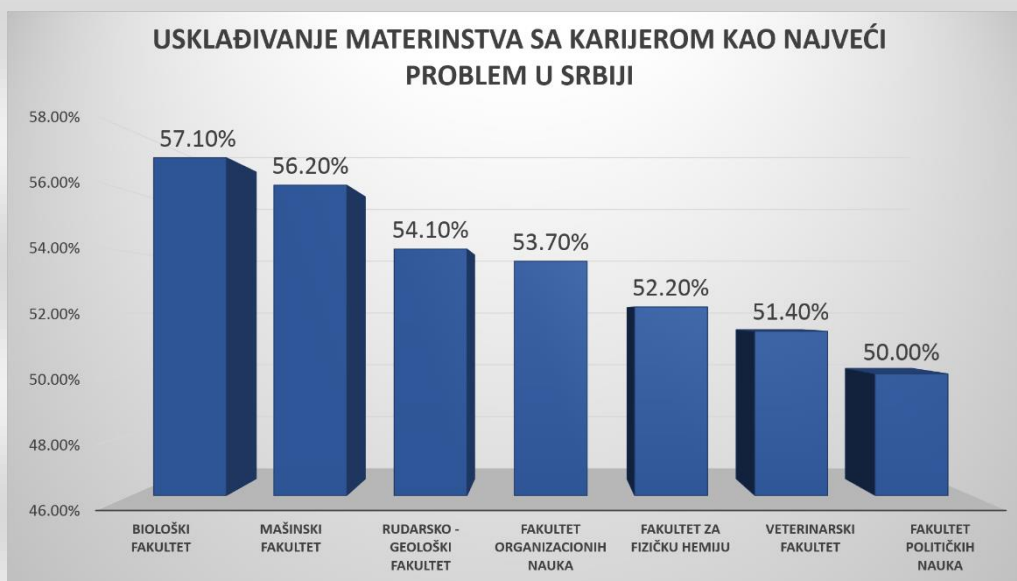
Ovde možemo uočiti dva posebno zanimljiva rezultata. Od svih ispitanika koji su „seksualno uznemiravanje“ prepoznali kao najalarmantiji problem čak 65,70% su studentkinje, a skoro dvostruko je manje studenata (34,40%). S druge strane, veći je broj studenata (54,60%) koji smatraju da su nejednake plate najveći problem žena u Srbiji, dok je broj studentkinja koje to smatraju za oko 10% niži (45,40%). Odnos polova u preostalim odgovorima je sledeći: „manje učešće žena na rukovodećim pozicijama“ – 57,50% studentkinje i 42,50% studenti, „nasilje u porodici“ – 56,20% studentkinje i 43,80% studenti, „usklađivanje materinstva sa karijerom“ – 59,80% studentkinje i 42,20% studenti.

Grafikon 1.29

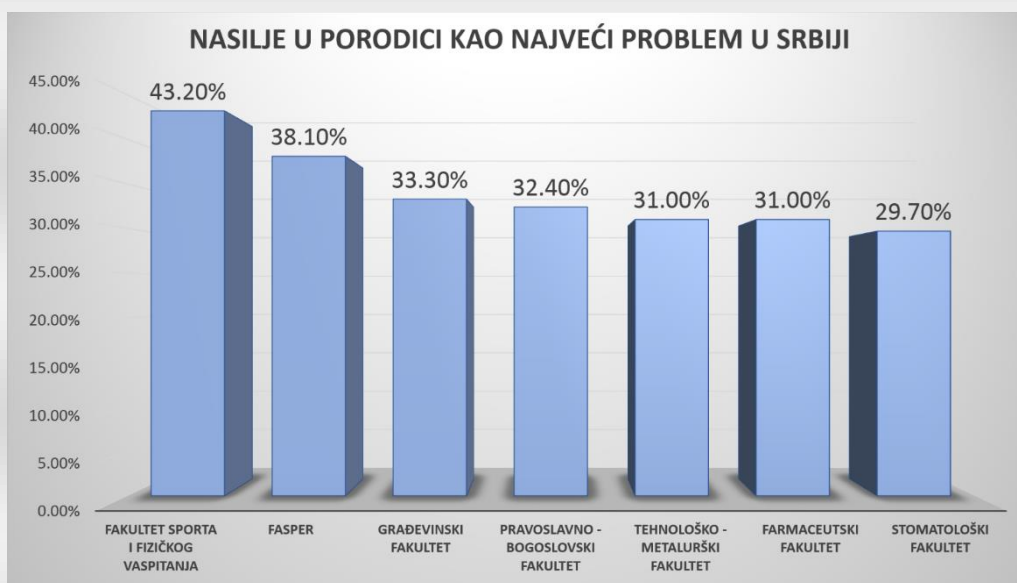

Usklađivanje materинства sa karijerom kao najveći problem žena u Srbiji najviše su prepoznali studenti Biološkog (57,10%) i Mašinskog fakulteta (56,20%). Slede Rudarsko-geološki fakultet (54,10%), Fakultet organizacionih nauka (53,70%), Fakultet za fizičku hemiju (52,20%), Veterinarski fakultet (51,40%) i Fakultet političkih nauka (50%).

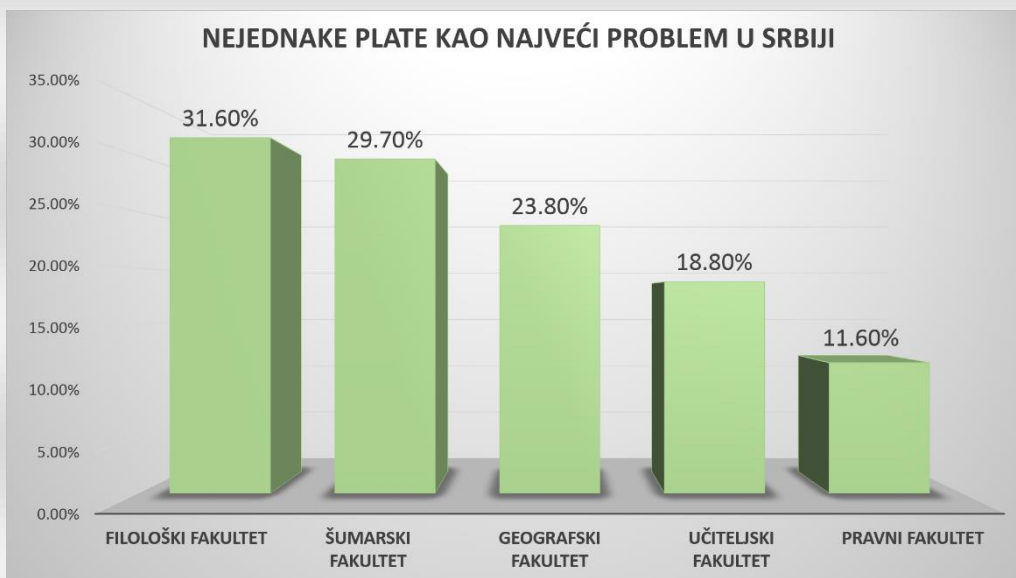
Grafikon 1.30

Prema mišljenju 43,20% studenata Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja najveći problem žena u Srbiji je nasilje u porodici. Isto je prepoznalo i 38,10% studenata Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Po brojnosti slede: Građevinski fakultet (33,30%), Pravoslavno-bogoslovski fakultet (32,40%), Tehnološko-metalurški fakultet (31%), Farmaceutski fakultet (31%) i Stomatološki fakultet (29,70%).

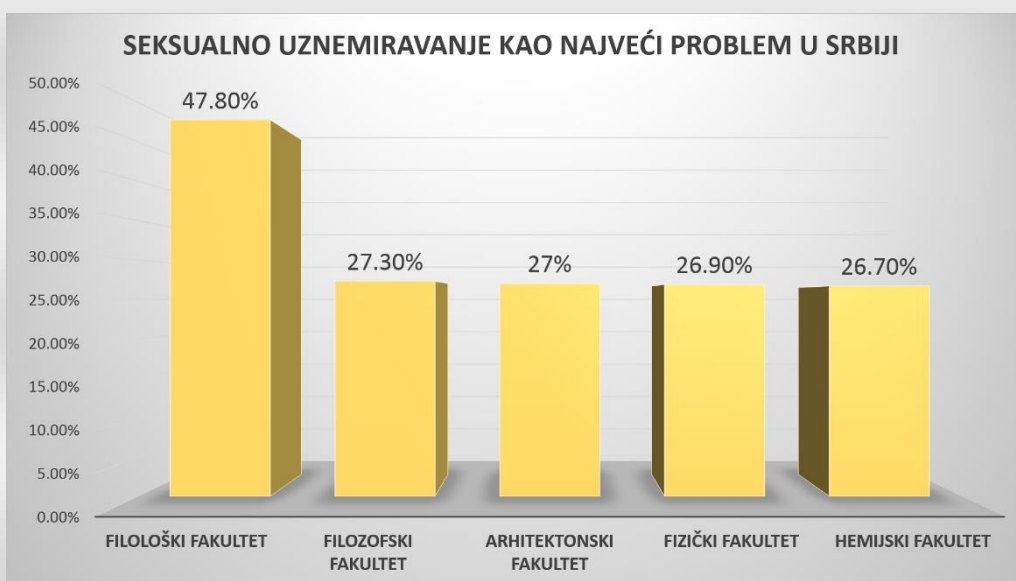
Grafikon 1.31

Nejednake plate kao odgovor na pitanje o najvećem problemu žena u Srbiji najzastupljeniji je među studentima Filološkog fakulteta (31,60%), Šumarskog fakulteta (29,70%), Geografskog fakulteta (18,80%), Učiteljskog fakulteta (18,80%) i Pravnog fakulteta (11,60%).

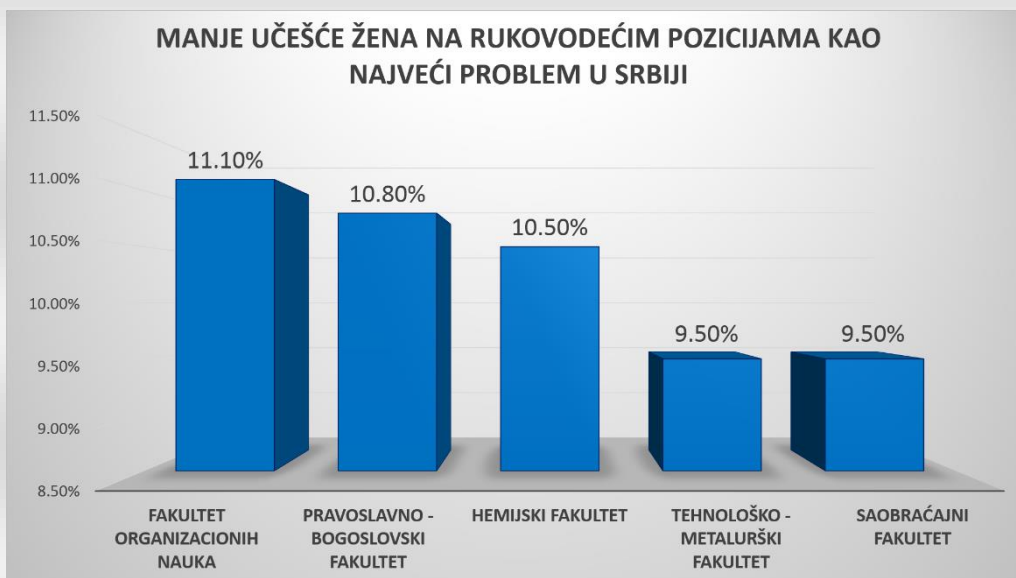
Grafikon 1.32

Seksualno uznemiravanje kao najveći problem žena u Srbiji vide pre svega studenti Filološkog fakulteta (47,80%), a značajano je pomenuti i zastupljenost istog mišljenja, u nešto nižem procentu, među studentima Filozofskog fakulteta (27,30%), Arhitektonskog fakulteta (27%), Fizičkog fakulteta (26,90%) i Hemijskog fakulteta (26,70%).

Grafikon 1.33

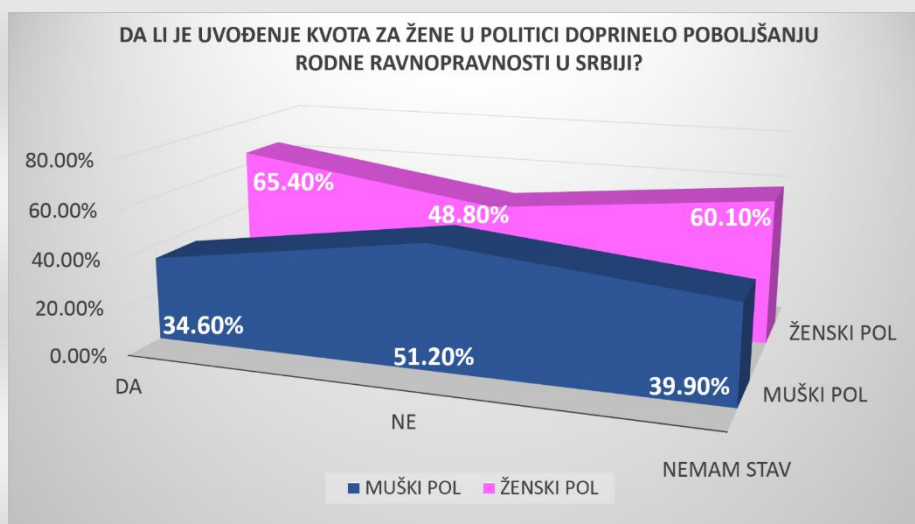
Među svim odgovorima znatno je manje zastupljen odgovor „manjak učešća žena na rukovodećim pozicijama“, pa je Fakultet organizacionih nauka sa najvećim udelom studenata koji su manje žena rukovodilaca prepoznali kao zabrinjavajući problem, ali sa relativno niskih 11,20% studenata koji tako smatraju. Slede Pravoslavno-bogoslovski fakultet (10,80%), Hemijski fakultet (10,50%), Tehnološko-metalurški fakultet (9,50%) i Saobraćajni fakultet (9,50%).

Grafikon 1.34

Da li smatrate da je uvođenje obaveznih kvota za učešće žena u politici doprinelo poboljšanju rodne ravnopravnosti u Srbiji?

U komparativnoj analizi stava muškog i ženskog pola prema postavljenom pitanju, primećujemo da su od ukupnog broja onih koji su odgovorili sa „da“, 65,49% studentkinje, a 34,60% studenti. U pogledu onih koji su se opredelili za odgovor „ne“, nailazimo na ne tako veliku razliku u samoj strukturi, dok se za „nemam stav“ od ukupnog broja onih koji su odgovorili, opredelilo 60,10% studentkinja i 39,90% studenata. Posebno uočljiva razlika u odnosu na studentkinje i studente koji smatraju da uvođenje kvota u politici zaista doprinosi poboljšanju rodne ravnopravnosti, može nam reći i to da ova kvota ohrabruje žene ili da one više primećuju poboljšanje po pitanju zastupljenosti u politici koje je kvotama proizvedeno za razliku od muškaraca, s obzirom na njihovu manju zastupljenost.

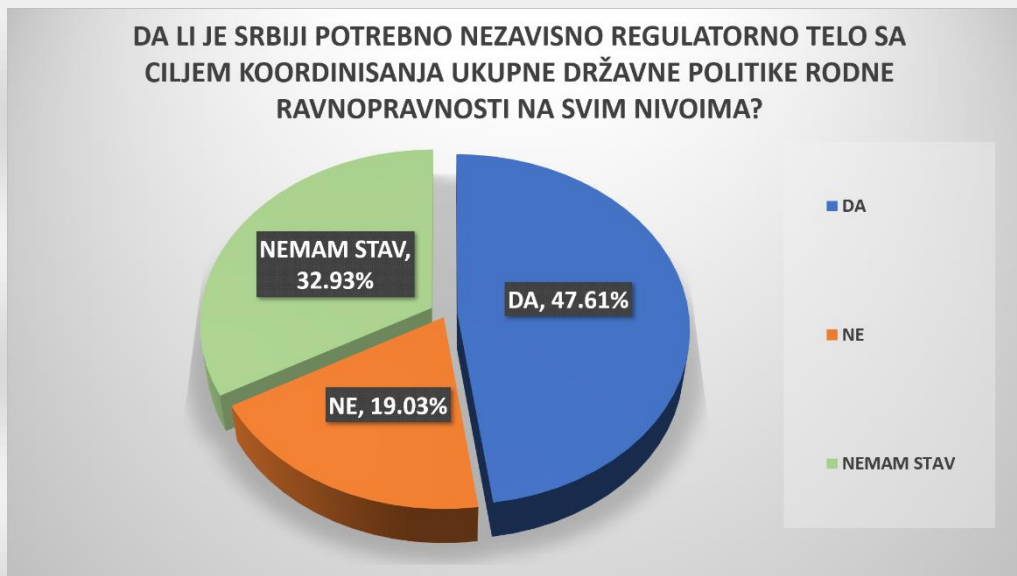

Grafikon 1.35

Švedska je 1. januara 2018. godine osnovala Agenciju za rodnu ravnopravnost sa ciljem koordinisanja ukupne državne politike rodne ravnopravnosti na svim nivoima. Da li smatrate da Srbiji treba jedno ovakvo nezavisno regulatorno telo?

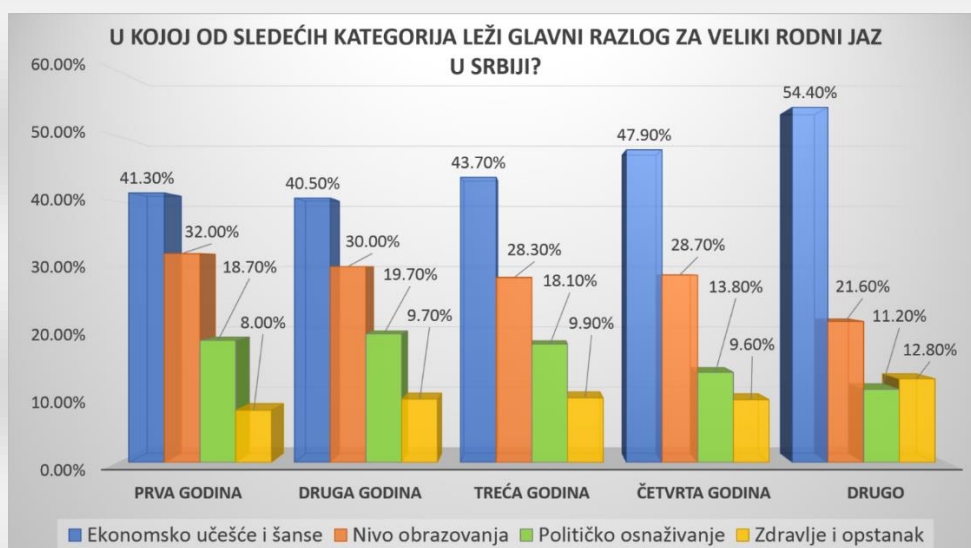
Potrebu za formiranjem jednog nezavisnog regulatornog tela koje bi za cilj imalo koordinisanje ukupne državne politike rodne ravnopravnosti na svim nivoima, izrazilo je čak 47,61% ispitanika. Za odgovor „ne“ opredelilo se 19,03%, dok su oni koji nemaju stav po ovom pitanju zastupljeni sa 32,93%, što potkrepljuje našu prethodnu tvrdnju, da je pitanje rodne ravnopravnosti i ljudskih prava uopšte pitanje republičkog zakonodavstva.

Grafikon 1.36

Prema godišnjem Global Gender Gap izveštaju o rodnoj ravnopravnosti, Švedska se uvek nalazila u prvih 5 zemalja u svetu. Prema izveštaju iz 2017. godine, Srbija je zauzela 40. poziciju. Po Vašem mišljenju, u kojoj od kategorija leži glavni razlog za veliki rodni jaz u Srbiji?

Na sledećem grafikonu prikazana je komparativna analiza pitanja prema godini studiranja. Bez obzira na godinu studiranja, najveći broj ispitanih studenata kao glavni razlog za veliki rodni jaz u Srbiji navodi „ekonomsko učešće i šanse“. Drugi najzastupljeniji razlog, takođe, na svim godinama studiranja je „nivo obrazovanja, dok najmanji broj studenata kao razloge za veliki rodni jaz navodi „političko osnaživanje“ i „zdravlje i opstanak“.

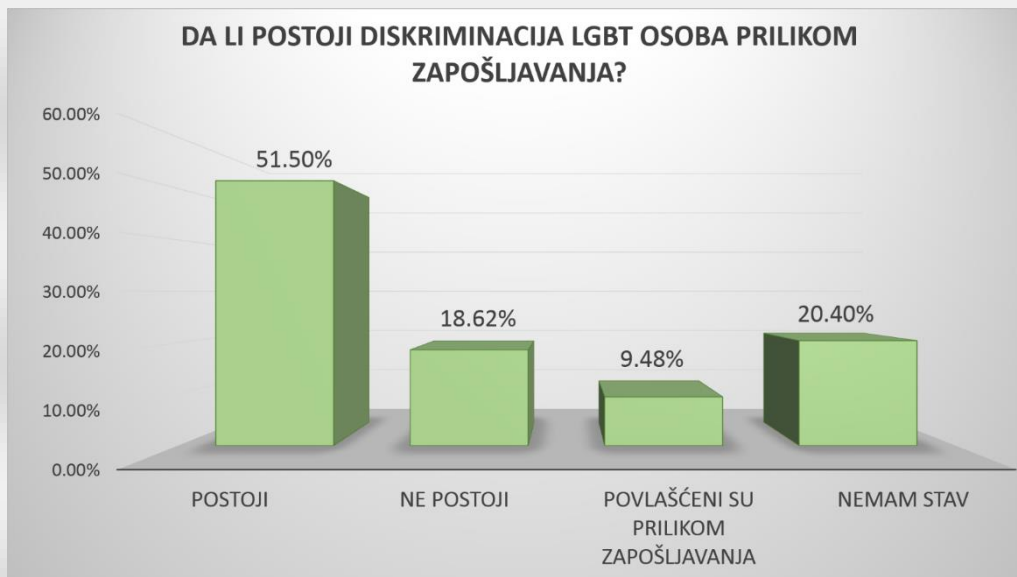
Grafikon 1.37

Status pripadnika LGBT populacije u RS

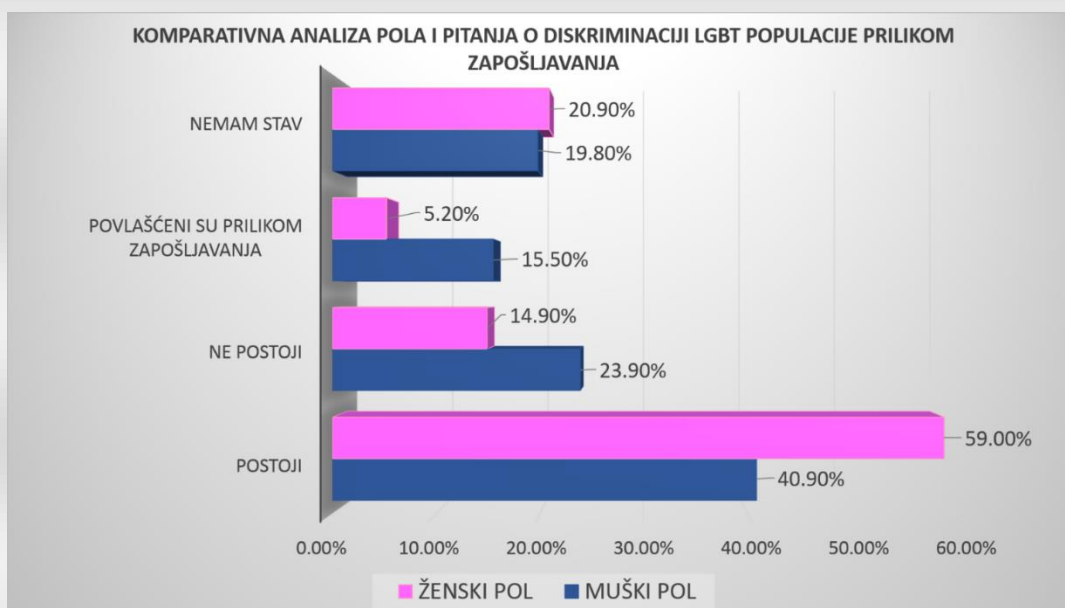
Da li smatrate da postoji diskriminacija LGBT populacije prilikom zapošljavanja?

Potvrđan odgovor dalo je čak 51.50% ispitanih studenata dok 20,40% ispitanih nije imalo stav po ovom pitanju. Da diskriminacija LGBT populacije prilikom zapošljavanja ne postoji navelo je 18,62% ispitanih, a 9,48% smatra da su prilikom zapošljavanja povlašćeni.

Grafikon 1.38

Na osnovu komparativne analize pola i stava o diskriminaciji LGBT populacije prilikom zapošljavanja uočavamo da čak 59% ispitanih studentkinja smatra da diskriminacija postoji, 20,90% nema stav po ovom pitanju, 14,90% smatra da diskriminacija ne postoji, a samo 5,20% smatra da su pripadnici LGBT populacije povlašćeni prilikom zapošljavanja. Studenti su na ovo pitanje odgovarili slično, s tim što 40,90% ispitanih smatra da diskriminacija prilikom zapošljavanja postoji, 23,90% je onih koji smatraju da ona ne postoji, stav nema 19,80%, dok 15,50% smatra da su povlašćeni prilikom zapošljavanja.

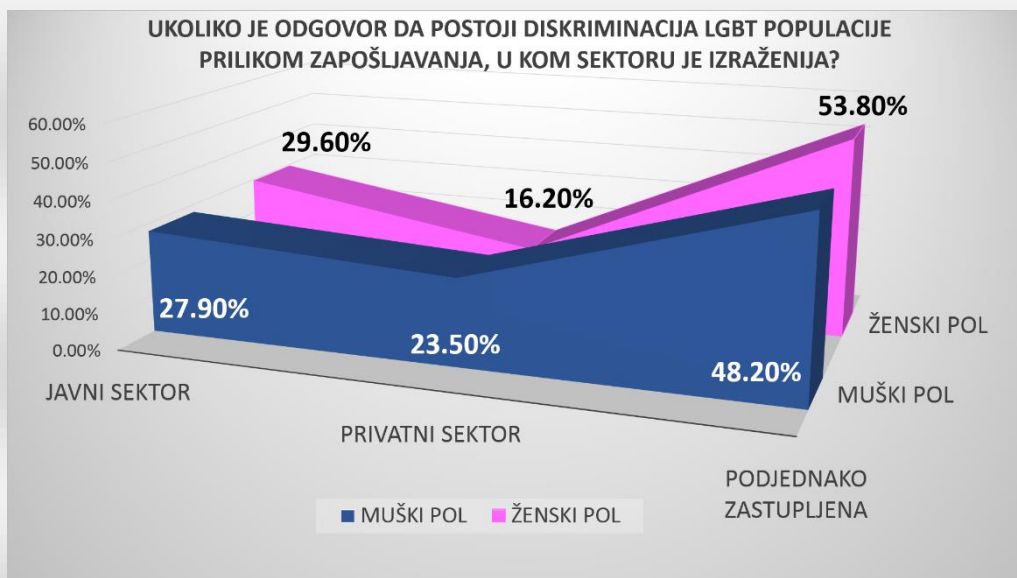

Grafikon 1.39

Ukoliko je Vaš odgovor da postoji, gde je izraženija?

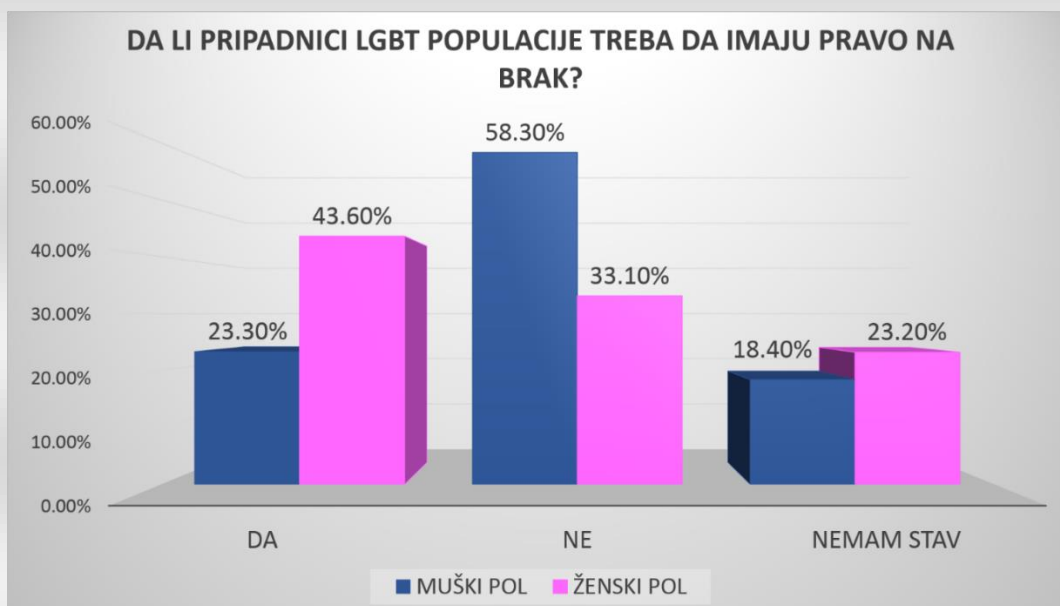
Pitanje u kom sektoru je diskriminacija izraženija (ukoliko je dat potvrđan odgovor), takođe posmatramo kroz komparativnu analizu sa polom i uočavamo da 53,80% ispitanih studentkinja smatra da je diskriminacija podjednako zastupljena i u javnom i u privatnom sektoru, a isti odgovor daje 48,29% studenata. Mišljenje da je diskriminacija prilikom zapošljavanja LGBT populacije zastupljena u javnom sektoru smatra 29,60% ispitanih studentkinja i 27,90% ispitanih studenata. Na kraju mišljenje da diskriminacija prilikom zapošljavanja postoji u privatnom sektoru deli 16,20% studentkinja i 23,50% ispitanih studenata.

Grafikon 1.40

Da li smatrate da bi pripadnici LGBT populacije trebalo da imaju pravo na brak?

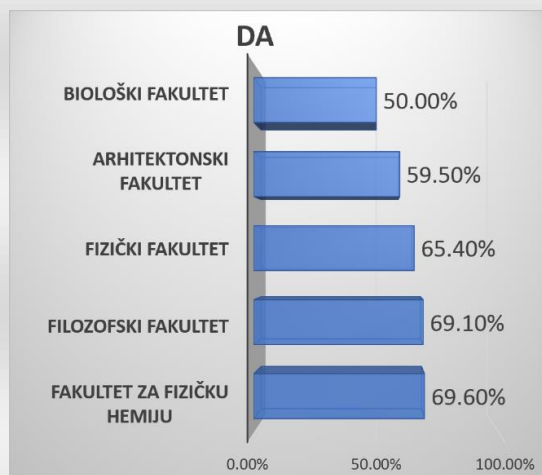
Najveći broj ispitanih studenata, odnosno 58,30% odgovorilo je negativno, 23,30% smatra da LGBT populacija ima pravo na brak, dok 18,40% po ovom pitanju nema stav. Studentkinje su sa druge strane drugačije glasale. Najveći broj ispitanih studentkinja, odnosno 43,60% daje potvrđan odgovor, 33,10% ima negativno mišljenje, dok 23,20% nema stav po ovom pitanju.

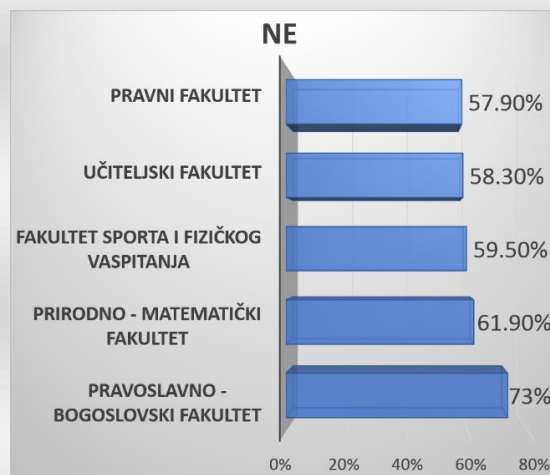
Grafikon 1.41

Pri osvrtnu na komparativnu analizu fakulteta i pitanja o pravu LGBT populacije na brak, izdvajamo pet fakulteta gde je najveći broj ispitanih studenata dao potvrđan odgovor na ovo pitanje, kao i pet fakulteta sa najvećim procentom negativnih odgovora. Na Fakultetu za fizičku hemiju, najveći procenat, odnosno 69,60% studenata smatra da pripadnicima LGBT populacije treba priznati pravo na brak. Sledeći fakultet sa najvećim procentom pozitivno izjašnjenih studenata po ovom pitanju je Filozofski fakultet sa 69.10%, Fizički fakultet sa 65,49%, Arhitektonski fakultet sa 59,50% i Biološki fakultet sa 50%. Fakultet sa najvećim procentom ispitanika koji smatraju da LGBT populaciji ne treba priznati pravo na brak je Pravoslavno-bogoslovski fakultet sa 73% ispitanika, zatim slede Prirodno-matematički fakultet sa 61,90%, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja sa 59,50%, Učiteljski fakultet sa 58,30% i Pravni fakultet sa 57,90% ispitanih studenata.

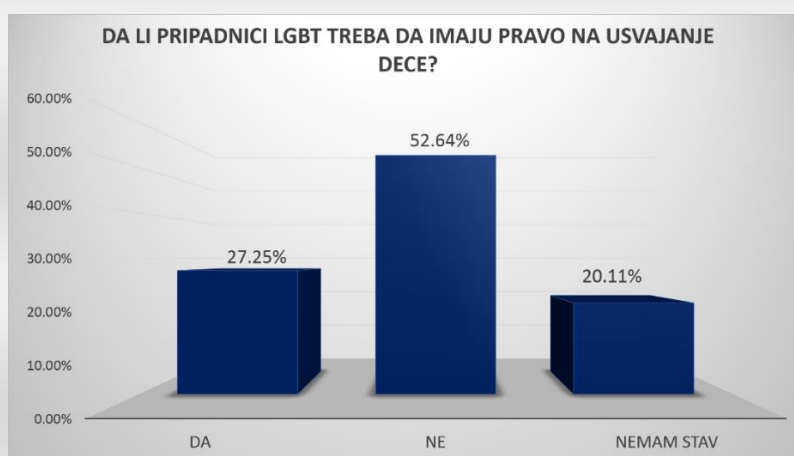
Grafikon 1.42

Grafikon 1.43

Da li smatrate da bi pripadnici LGBT populacije trebalo da imaju pravo na usvajanje dece?

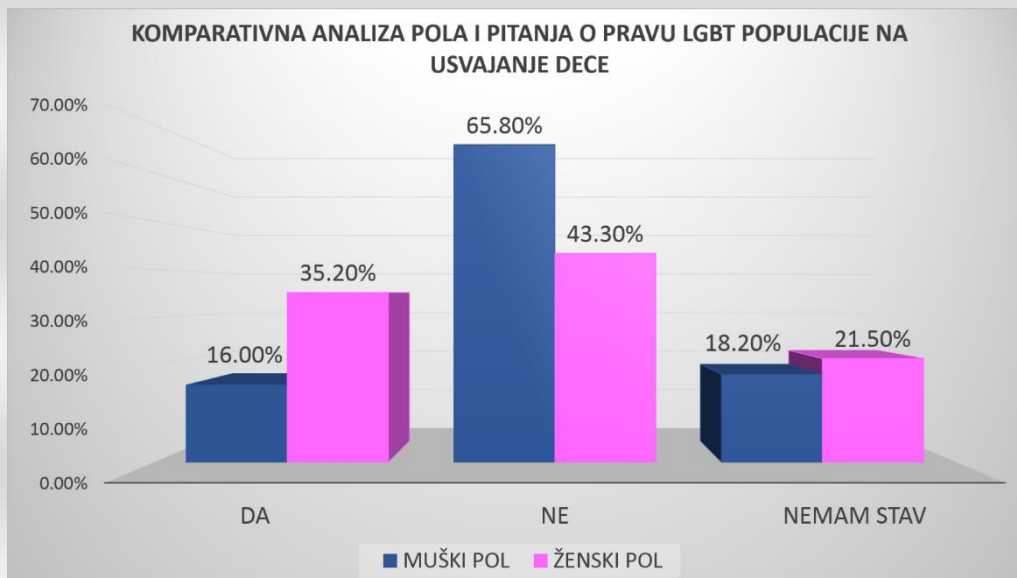
Studenti su na pitanje odgovorili negativno sa 52,64 %, što je znatno veliki procenat neprihvatanja takvog rešenja. Ostatak studenata, 27,25%, odgovorilo je pozitivno, dok 20,11 % nema stav o ovome. Iako je znatan deo studenata protiv usvajanja, 27,25% nije zanemarljiv deo. Nema jasnih namera da se zakonski u skorije vreme reguliše ova mogućnost iako je eventualno moguće da se omogući registracija brakova, kako pripadnici LGBT ne bi odlazili u susedne zemlje radi sklapanja brakova.

Grafikon 1.44

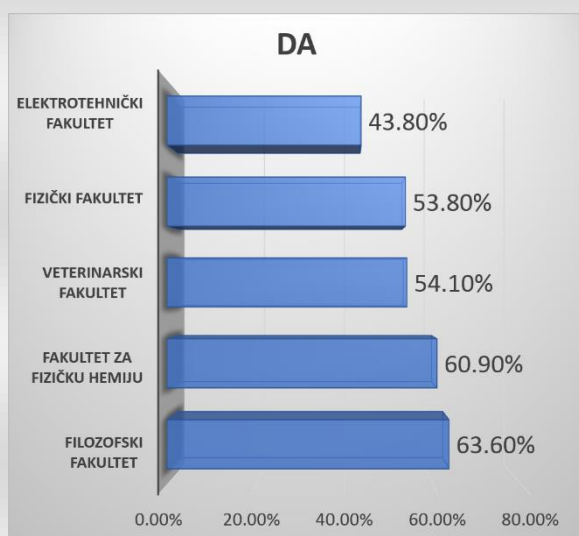

Interesantno je da studentkinje u znatno većoj meri imaju tolerantniji stav prema ovom pitanju od studenata. Čak 65,80% studenata odgovorilo je sa ne. Sa tim mišljenjem se slaže 43,30% studentkinja, dok 18,20% studenata i 21,50% studentkinja nema stav. Potvrđan odgovor dalo je 35,20% studentkinja i samo 16% studenata. Studenti ostaju rezervisaniji prema ovoj mogućnosti. Moguće je da je ovakav rezultat pokazatelj tradicionalnog vaspitanja muškog deteta u Srbiji i tradicionalnog razumevanja muške uloge u porodici, kao i poimanja porodice uopšte.

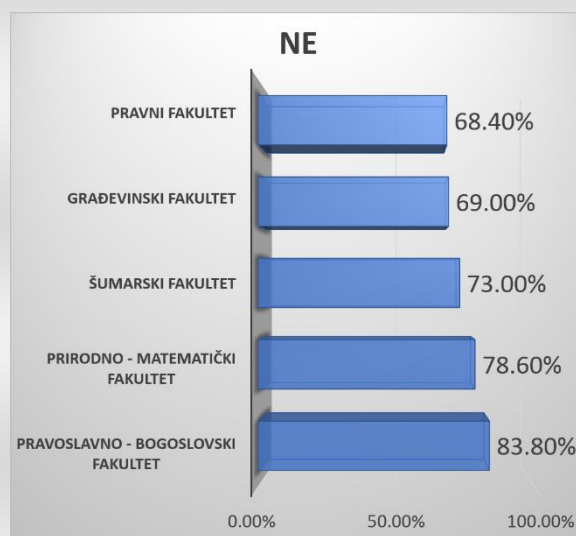

Grafikon 1.45

Studenti sa Pravoslavno-bogoslovske fakulteta kategorično su protiv, 83,80% njih izrazilo je stav protiv usvajanja, odmah iza je Prirodno-matematički fakultet sa 78,60%, potom Šumarski fakultet sa 73%, Građevinski fakultet sa 69% i Pravni fakultet sa 68,40%. Najveću toleranciju imaju studenti sa Filozofskog fakulteta, njih 63,60% slaže se sa usvajanjem, odmah iza su Fakultet za fizičku hemiju sa 60,90%, potom Veterinarski fakultet sa 54,10%, Fizički fakultet sa 53,80% i Elektrotehnički fakultet sa 43,80%. Očekivano je bilo da će studenti sa Pravoslavno-bogoslovske fakulteta izraziti ovakav stav s obzirom na religijsko opredeljenje. Najviša je tolerancija na Filozofskom fakultetu, ali to ne znači da je tako na svim društvenim fakultetima jer je na Pravnom fakultetu 68,40% ispitanika izrazilo negativan stav.

Grafikon 1.46

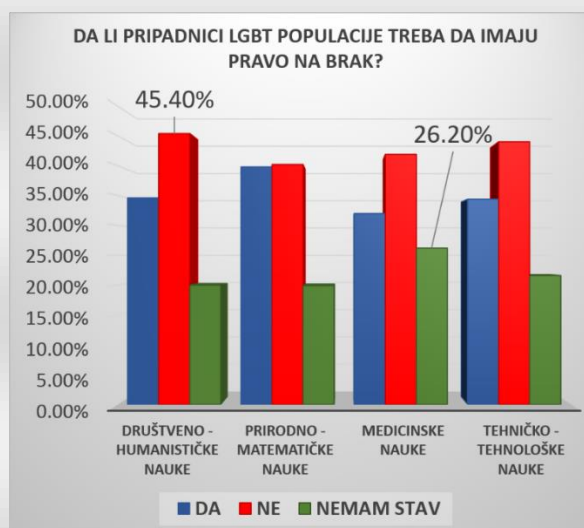

Grafikon 1.47

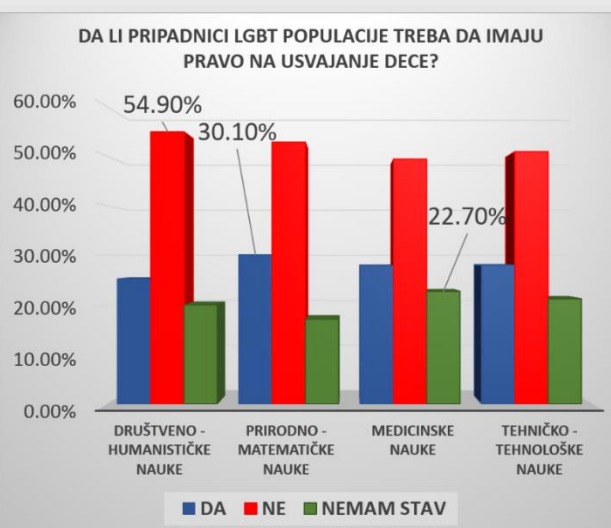

Na pitanje da li pripadnici LGBT populacije treba da imaju pravo na brak, studenti svih tipova fakulteta su sa prosečno 40% odgovorili negativno, što odražava stav najvećeg dela srpskog društva po ovom pitanju, imajući u vidu da Srbija spada u grupu konzervativnih zemalja, koje su privržene poštovanju običaja i religiji, te smatraju da se takva institucija braka ne bi uklopila u društveni sistem vrednosti, na onaj način kako ga vide građani Srbije. Međutim, približno sličan procenat podržava istopolne brakove, u čemu najviše prednjače studenti prirodno-matematičkih nauka sa 39,80%. Ove podele oslikavaju zapravo sliku velike polarizacije našeg društva i podele na „nacionalnu“ i „građansku“ Srbiju što je tema konstantnih rasprava u našem društvu.

Sa druge strane, po pitanju njihovog stava povodom omogućavanja pripadnicima LGBT populacije na usvajanje dece, natpolovična većina studenata kategorički odbija ovakvu ideju (52%). Ovo je segment u kom prevladava konzervativni element, imajući u vidu da su istaknuti pojedinci i intelektualci koji su zastupnici većih društvenih i individualnih sloboda, kao i studenti, najvećim delom pripadnici heteroseksualne grupe, te se takav argument kosi sa njihovom percepcijom vaspitavanja i odgajanja deteta. Svega 28% anketiranih studenata smatra da pripadnicima LGBT populacije treba omogućiti usvajanje dece.

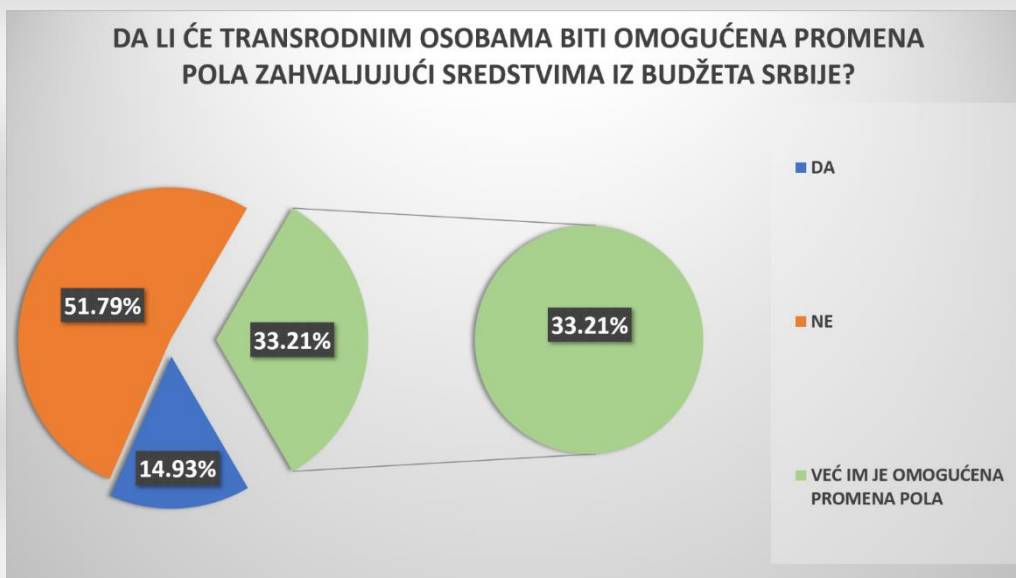
Grafikon 1.48

Grafikon 1.49

Da li smatrate da će transrodnim osobama u Republici Srbiji biti omogućena promena pola zahvaljujući sredstvima iz budžeta Srbije?

O tome da li transrodne osobe treba da imaju pravo na promenu pola zahvaljujući sredstvima iz budžeta, 33,21% ispitanika smatra da im je ovo već omogućeno, 14,93% smatra da finansiranje treba omogućiti, dok više od polovine (51,79%) smatra ovakvo rešenje neprihvatljivim. Problemi sa kojima se transrodne osobe suočavaju su nerazumevanje okoline, problemi u pronalaženju posla i izdavanju jedinstvenog matičnog broja. Neretko bivaju maltretirani ili fizički napadani. Poslednje izmene zakona učinjene su u julu 2011. godine kada je omogućeno da se 2/3 troškova operacije finansira iz budžeta Republike Srbije. Problemi time svakako nisu rešeni jer ove osobe, čak i kod mladih ljudi, studenata, nailaze na nerazumevanje.

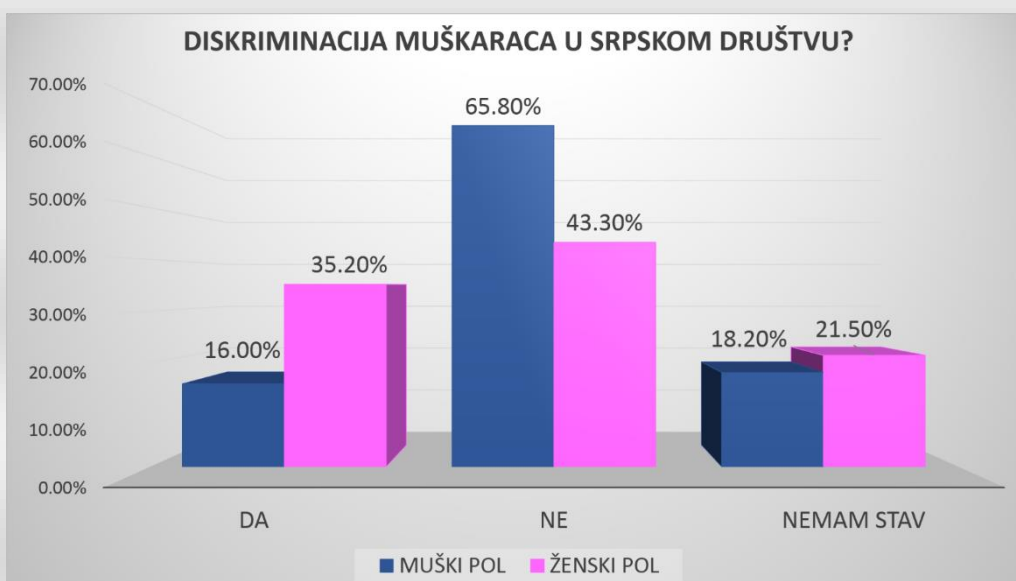

Grafikon 1.50

Položaj muškarca u društvu i postojanje diskriminacije

Da li smatrate da postoji određen vid diskriminacije muške populacije u srpskom društvu?

Istraživanje je pokazalo da 16% studenata smatra da su muškarci diskriminirani u našoj zemlji, a interesantno je da veći procenat studentkinja ima takvo mišljenje, njih 35,20%. S druge strane 65,80% studenata smatra da muškarci nisu diskriminirani u Srbiji, dok takvo mišljenje ima 43,30% studentkinja. Stav o ovome nema 18,20% studenata i 21,50% studentkinja. Jasno je da, uopšteno govoreći, značajan deo studenata ne uočava diskriminaciju muškaraca i muške uloge u našem društvu.

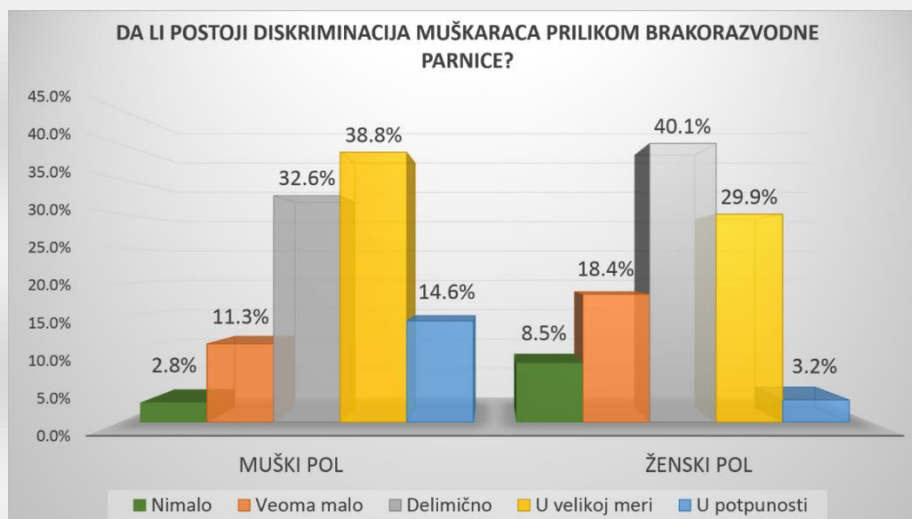

Grafikon 1.51

U kojoj meri postoji diskriminacija muškaraca prilikom brakorazvodne parnice kada je u pitanju dodeljivanje starateljstva nad decom?

S druge strane, na navedeno pitanje, 38,80% studenata smatra da diskriminacija postoji i to u velikoj meri, dok se s tim složilo 29,90% studentkinja. Najveći procenat studentkinja (40,10%) smatra da postoji diskriminacija, ali ne u tako velikoj meri već delimično. Tek 2,80% studenata i 8,50% studentkinja smatra da muškarci nisu nimalo diskriminirani prilikom brakorazvodne parnice. Ovaj rezultat ukazuje na priličnu saglasnost mladih ljudi oko toga da muškarci ipak „gore“ prolaze u slučaju razvoda.

Grafikon 1.52

Da li u Srbiji postoji osuđivanje muškaraca na osnovu navedenih profesija? Označite polja za koja smatrate da ispunjavaju kriterijum diskriminacije?

Kada govorimo o eventualnoj diskriminaciji muškaraca na tržištu rada kada se radi o zanimanjima kao što su plesač, maneken, dadilja, dizajner, šminker, studenti smatraju da su muškarci najviše diskriminirani ako odluče da budu dadilje, čak se 73,60% studenata oko toga složilo. Na drugom mestu po pitanju diskriminacije muškaraca je zanimanje baletana. Više od pola ispitanih, 59,40% ispitanih se slaže da se muškarci diskriminiraju u slučaju da se bave ovim vidom umetnosti. Na trećem mestu je zanimanje šminkera, dok se 52,50% slaže da zanimanje šminkera dovodi do raznih nipodaštavanja muške populacije u slučaju ovakvog izbora. Prilično je usklađen procenat studenata i studentkinja koji dele mišljenje da zanimanje dadilje u najvećoj meri dovodi do diskriminisanja muškaraca. Ovakav rezultat ostavlja otvoreno pitanje: da li se u srpskom društvu i dalje održava tradicionalna podela na muška i ženska zanimanja i koliko će još vremena proteći da se ona prevaziđe?

Grafikon 1.53

ZAKLJUČAK

Značaj ovog istraživanja ogleda se u dobijenim informacijama o stavovima studenata po pitanju rodne ravnopravnosti u Republici Srbiji. Centar za međunarodnu javnu politiku nastojao je da ovim istraživanjem identifikuje nivo informisanosti o institucijama koje se bave pitanjem rodne ravnopravnosti, pre svega o Povereniku za zaštitu ravnopravnosti, kao i mišljenje o tome da li bi njihov bolji rad doprineo poboljšanju rodne ravnopravnosti. Analiza istraživanja pokazala je da su studenti veoma slabo upoznati sa radom i, uopšte, postojanjem ove institucije, a uslovno rečeno, poražavajući je podatak da su studenti društveno-humanističkih nauka, iako procentualno najviše upoznati sa postojanjem ove institucije poredeći sa drugim tipovima fakulteta, to čini nešto više od petine ukupnog broja studenata društveno-humanističkih fakulteta (21,6%).

Takođe, jedan od važnih podataka jeste polovična upućenost studenata u razliku između pola i roda. Smatramo da problem neadekvatnih zakona, koji se između ostalog bave ovim pitanjem, ne insistiraju da se u osmogodišnjim školama na časovima prirodnih nauka, pre svega biologije, učenici bliže upoznaju sa ovim činjenicama, kao i sa drugim pitanjima koja predstavljaju predmet savremene civilizacijske tekovine. Svakako, to podrazumeva adekvatnu edukaciju đaka o tome u skladu sa opštim društvenim stavovima po tim pitanjima, koja su u srpskoj javnosti, a i na političkoj sceni vrlo osetljiva za diskusiju. Dakle, poteban je otvoren pristup, prilagođen modernizaciji obrazovanja u skladu sa procesom evropskih integracija Republike Srbije.

Pozitivan podatak predstavlja činjenica da skoro polovina studenata, tačnije 47,61%, smatra da bi stvaranje nezavisnog regulatornog tela doprinelo poboljšanju politike rodne ravnopravnosti. Ovo pokazuje da su studenti upozanti sa aktuelnim trendovima po ovom pitanju u drugim zemljama, koje su veoma uspešno rešile pitanje rodne ravnopravnosti, a što se delimično poklapa sa pristupom kakav zastupa i EU.

Istraživanje je pokazalo da su stavovi studenata po pitanju položaja LGBT osoba prilično kombinovani. Iako većina studenata smatra da jesu diskriminirani prilikom zapošljavanja, nadpolovična većina studenata (52,64%) ne podržava stav da bi u našem zakonodavstvu trebalo omogućiti zaključivanje istopolnih brakova,

Iako se Srbiji, kao relativno mladoj demokratiji, zamera na lošijem položaju žena u društvu, evidentno je da smo kao država i društvo ostvarili skroman napredak u tom polju. Položaj žena u Srbiji nam je dao ideju da ispitamo i stavove studenata o položaju muškaraca. Prema mišljenju 65,80% studenata, muškarci nisu diskriminirani u srpskom društvu, a nešto niži je procenat studentkinja koje smatraju isto (43,30%). Međutim, mišljenje je 40% studenata, da su muškarci diskriminirani prilikom brakorazvodnih parnica, imajući u vidu česte slučajeve da imovina ili deca bude dodeljene majkama. Podatak kojim smo zaključili istraživanje je stav studenata o diskriminaciji muškaraca u pojedinim zanimanjima i došli do informacije da 73,60% studenata smatra da su muškarci diskriminirani u ulozi dadilje, a 59,40% u ulozi plesača ili baletana.

Stav Centra za međunarodnu javnu politiku jeste da je neophodno više raditi na unapređenju rodne ravnopravnosti, uključujući i položaja žena i LGBT osoba, pre svega kroz zakonodavni postupak, obrazovne institucije i adekvatne javne politike, čime bi se i stavovi društva po ovom pitanju prilično poboljšali. Tradicionalno shvatanje da žene nisu kompetentne da učestvuju u donošenju odluka još uvek postoji. Pored sistemskih promena, potrebno je menjati i tradicionalne stavove o ulozi žene u društvu. Obrazovanje javnosti u području antidiskriminacije je tek jedno od najvažnijih segmenata koji su nužni, da bi demokratsko pluralističko društvo oslobođeno od stereotipa i predrasuda. Pored podizanja svesti građana i građanki o ovoj važnoj temi ovo bi svakako olakšalo postupak pregovora Republike Srbije u poglavljima 23 i 24 sa EU.